

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ ТА ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МИТНОЇ СПРАВИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних занять з дисципліни

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

(для студентів денної та заочної форми навчання
спеціальності 051 «Економіка»
за освітньою програмою
«Управління персоналом та економіка праці»)

Запоріжжя
2022

Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни «Глобальна економіка» для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 051 «Економіка» за освітньою програмою «Управління персоналом та економіка праці». Укл.: Гудзь М.В. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. – 78 с.

Укладач: Гудзь М.В., д.е.н., професор кафедри економіки та митної справи

Затверджено
на засіданні кафедри «Економіки
та митної справи»
Протокол № 2 від 21.09.2022 р.

Схвалено науково-методичною
радою факультету міжнародного
туризму та економіки
Протокол № 2 від 22.09.2022 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
2.Програма навчальної дисципліни	7
3. Тематичний план для виконання практичних занять	11
3. Методичні рекомендації до виконання практичних занять	14
4. Питання до заліку	42
5. Тестові завдання для самоперевіки знань	43
Рекомендована література	69

ВСТУП

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** дисципліни «Глобальна економіка» є формування у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня базових фундаментальних знань з теорії глобалізації, умов, факторів становлення та механізмів функціонування глобальної економіки.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Глобальна економіка» є:

- виявлення системної сутності економічної глобалізації;
- вивчення природи й закономірностей розвитку глобальної економіки;
- визначення глибини впливу глобальних трансформацій на світові інтеграційні процеси;
- аналіз функціонування глобальних ринків;
- аналіз систем поглядів щодо існуючих суперечностей глобалізаційних процесів;
- оцінка перспектив та наслідків економічної глобалізації, можливостей та загроз;
- аналіз глобальних проблем людства та шляхів їхнього подолання;
- вивчення основних підходів до визначення міжнародної безпеки;
- аналіз особливостей формування національних і міжнародних стратегій розвитку;
- розгляд глобальних пріоритетів науково-технологічного та інноваційного розвитку;
- визначення напрямів і пріоритетів розвитку економіки України в умовах глобалізації.
- оцінка конкурентної стратегії розвитку України в умовах воєнного стану.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні отримати, у результаті вивчення навчальної дисципліни:

загальні компетентності :

ЗК.1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК.4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК.5. Здатність працювати в команді.

ЗК.6. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК.7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК2. Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредити(ів) ЄКТС.

1.4. Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

Змістовий модуль 1. Загальні питання щодо становлення глобальної економіки суспільства

Тема 1. Часові межі феномену глобалізації

Тема 2. Сучасна методологія глобалістики

Тема 3. Школи і міждисциплінарний статус глобалістики

Тема 4. Становлення глобальної економіки

Тема 5. Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів

Тема 6. Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації та управління

Змістовий модуль 2. Форми впливу глобалізації на світове суспільство

Тема 7. Парадоксальна природа глобальних трансформацій

Тема 8. Альтерглобалізм та його форми

Тема 9. Глобальна економіка як прогностична реальність

Тема 10. Регулятивні механізми глобальної економіки

Тема 11. Міжнародні стратегії глобалізації

Тема 12. Глобальний контекст розвитку економіки України в умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії, глобальних ризиків та наслідків військової агресії з боку РФ.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні питання щодо становлення глобальної економіки

Тема 1. Часові межі феномену глобалізації

Глобалізація, як результат людської діяльності. Ознаки глобалізації. Соціальний феномен глобалізації як результат людської діяльності. Теоретико-методологічні основи аналізу глобалізації. Сутність економічної глобалізації. Етапи розвитку економічної глобалізації. Історичні періоди розвитку процесів глобалізації. Глобальне суспільство. Культурна глобалізація. Глобалізація економіки.

Тема 2. Сучасна методологія глобалістики

Сутність категорій «глобалістика» та «глобалізація» та їх складові. Виникнення глобалістики. Сутність глобалістики. Виникнення терміну «глобалізація». Сутність глобалізації. Глобальний розвиток. Глобальне суспільство. Глобальна політика, економіка та культура. Закономірності та тенденції глобалізації. Вплив глобалізації на людське життя. Проблеми глобалізації. Соціокультурний розвиток в глобальному суспільстві. Класифікація типів глобальних проблем у умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії, глобальних ризиків в умовах воєнного стану.

Тема 3. Школи і міждисциплінарний статус глобалістики

Наукові школи дослідження глобалістики. Предмет дослідження глобалістики. Розвиток сучасної глобалістики як науки. Основні напрями глобалістики – економічна глобалістика, політична глобалістика, соціальна глобалістика, екологічна глобалістика. Концепція «Межі зростання». Концепція «Сталого розвитку». Еколого-економічна школа або «Школа глобальної екології». Школа контрольованого глобального розвитку. Школа світсистемного аналізу. Новітні теорії глобалістики.

Тема 4. Становлення глобальної економіки

Формування Основні чинники глобалізації. Формування нової системи глобального керування. Виникнення нових глобальних економічних суб'єктів. Закономірності функціонування глобальної економіки. Систематизування поглядів на глобалізацію. Становлення глобальної економіки як науки. Глобальний ринок: суб'єкти і

механізми оптимізації. Сутність та особливості сучасної глобальної економіки. Унікальні характеристики сучасної глобальної економіки.

Тема 5. Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів

Еволюція локальних цивілізацій. Розвиток цивілізації епох індустріалізації і постіндустріалізації . Формування цивілізацій четвертого покоління. Глобальні проблеми та шляхи їх вирішення в умовах економічної глобалізації. Причини виникнення глобальних проблем. Сутність і класифікація глобальних економічних проблем. Глобальні проблеми людства. Прояв існування глобальних проблем у різних країнах світу. Економічні наслідки глобальних проблем людства. Шляхи вирішення глобальних проблем.

Тема 6. Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації та управління

Характеристика сучасного етапу глобалізації. Особливості сучасної глобалізації. Дуалізм сучасного етапу глобалізації. Причини та прояви дуалізму сучасної глобалізації. Глобальні економічні суперечності. Особливості та характерні риси формування нового світопорядку. Глобалізація та глобальне управління. Зміна парадигми менеджменту в контексті глобалізації. Сутність та концепції глобального управління та їх зміст. Структурне оновлення системи глобального управління. Глобальне управління як захід боротьби з негативними проявами глобалізації. Вплив глобальних трендів на управління розвитком персоналу.

Змістовий модуль 2. Форми впливу глобалізації на світове суспільство

Тема 7. Парадоксальна природа глобальних трансформацій

Глобальні трансформації, їх сутність. Основні суперечності глобальних трансформацій. Фінансові кризи та їх вплив на світову економіку. Види системних криз. Вплив криз на світову економіку. Світова економіка в умовах пандемії. Розвиток світової економіки в умовах коронкризи: наслідки розвитку. Антикризове управління в умовах пандемії Covid 19. Тенденції бізнес-трансформацій у глобальній економіці сучасності. Кризові явища у світової економіці в умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії та наслідків військової агресії з боку РФ в Україну. Інформаційні процеси в глобальній економіці. Актуальні проблеми управління на основі

цифрових технологій в умовах глобальної економіки. Світовий ринок інформаційних технологій в контексті глобалізації світової економіки.

Тема 8. Альтерглобалізм та його форми

Альтерглобальні сценарії світового розвитку. Сутність альтерглобалізму. Суспільно-політичні передумови антиглобалізму. Особливості альтерглобалізму. Антиглобалістські рухи: ідеологія і програми, мотивація і результати. Поняття антиглобалістського руху. Загальні цілі антиглобалізму. Основні види діяльності сучасного антиглобального руху. Сценарії світового розвитку і динаміка бідності. Вплив культури, суспільних інститутів та економічної системи на рівень бідності.

Тема 9. Глобальна економіка як прогностична реальність

Співвідношення категорій «глобалізація» та «інтернаціоналізація». Сутність глобальної інтернаціоналізації. Рушійні сили економічної глобалізації. Характер і міра залучення країн у глобальний економічний простір. Міжнародна економічна інтеграція: ризики для національних економік країн-учасниць та ризики для бізнесу. Роль ТНК у світовій економіці в умовах глобалізації. Особливості функціонування сучасних глобальних ринків. Формування глобального капіталу. Позитивні та негативні наслідки функціонування глобальних ринків. Проблеми розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобального протистояння центрів сіткової економіки та політики. Вплив війни в Україні на світову економіку.

Тема 10. Регулятивні механізми глобальної економіки

Глобальні регуляторні інститути. Принципи глобальної регулюючої системи. Формування сучасної системи глобального регулювання економічного розвитку. Проблеми глобальної регулюючої системи. Шляхи вдосконалення механізмів регулювання глобальної економіки. Функції держави в умовах глобалізації. Трансформація світового співтовариства під впливом війни в Україні. Формування нового міжнародного економічного порядку.

Тема 11. Міжнародні стратегії глобалізації

Сутність, особливості та основні характеристики світового виробництва. Світове виробництво, його характеристика. Світове господарство. Світова економіка як система. Міжнародні стратегії співробітництва в умовах глобалізації. Стратегічні альянси: напрямки діяльності та цілі функціонування. Особливості сучасного міжнародного співробітництва. Процеси розширення НАТО та ЄС.

НАТО, основні напрямки діяльності. Відносини Україна – НАТО в сучасних умовах. Європейський союз як економічне і політичне об'єднання. Умови розширення ЄС. Україна та ЄС. Перспективи інтеграції України до Євросоюзу. Сучасні концепції міжнародної безпеки. Поняття міжнародної безпеки. Шляхи досягнення певного рівня міжнародної безпеки.

Тема 12. Глобальний контекст розвитку економіки України в умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії, глобальних ризиків та наслідків військової агресії з боку рф.

Проблема конкурентоспроможності України в глобальній економіці. Необхідність інтеграції національного промислового комплексу до світової промислової системи. Шляхи вирішення проблеми національної конкурентоспроможності в умовах загострення глобальної конкуренції. Вплив війни в Україні на світову економіку. Результати співробітництва України з організаціями глобального профілю діяльності в умовах військової агресії з боку рф. Стратегічна перспектива входження України до європейських економічних і оборонних структур в умовах війни. Стратегія розвитку України в умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії, глобальних ризиків та наслідків військової агресії з боку рф. Проблеми і перспективи гео економічного статусу України.

3. Тематичний план для виконання практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
	Змістовий модуль 1 Загальні питання щодо становлення глобальної економіки суспільства	6	2
1	Тема 1. Часові межі феномену глобалізації 1. Соціокультурний феномен глобалізації. 2. Сутність економічної глобалізації. 3. Історичні періоди розвитку процесів глобалізації.	1	-
2	Тема 2. Сучасна методологія глобалістики 1. Виникнення глобалістики. Сутність глобалістики. 2. Вплив глобалізації на людське життя. 3. Основні типи глобальних проблем. 4. Соціокультурний розвиток в глобальному суспільстві.	1	-
3	Тема 3. Школи і міждисциплінарний статус глобалістики 1. Предмет дослідження глобалістики. 2. Розвиток сучасної глобалістики як науки. 3. Основні напрями глобалістики – економічна глобалістика, політична глобалістика, соціальна глобалістика, екологічна глобалістика.	1	-
4	Тема 4. Становлення глобальної економіки 1. Основні чинники глобалізації. 2. Становлення загальнопланетарного науково-інформаційного простору, глобальної інформаційної інфраструктури. 3. Систематизування поглядів на глобалізацію. 4. Становлення глобальної економіки як науки.	1	-
5	Тема 5. Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів 1. Еволюція локальних цивілізацій. 2. Розвиток цивілізації епох індустріалізації і постіндустріалізації. 3. Глобальні проблеми та шляхи їх вирішення в умовах економічної глобалізації.	1	-
6	Тема 6. Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації та управління 1. Характеристика сучасного етапу	1	2

	глобалізації. 2. Причини та прояви дуалізму сучасної глобалізації. 3. Зміна парадигми менеджменту в контексті глобалізації. 4. Вплив глобальних трендів на управління розвитком персоналу.		
	Змістовий модуль 2. Форми впливу глобалізації на світове суспільство	8	-
7	Тема 7. Парадоксальна природа глобальних трансформацій 1. Основні суперечності глобальних трансформацій. 2. Вплив криз на світову економіку. 3. Світова економіка в умовах пандемії. 4. Кризові явища у світовій економіці в умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії та наслідків військової агресії з боку РФ в Україну. 5. Актуальні проблеми управління на основі цифрових технологій в умовах глобальної економіки.	1	-
8	Тема 8. Альтерглобалізм та його форми 1. Суспільно-політичні передумови антиглобалізму. 2. Антиглобальний рух як суттєвий політичний феномен: сутність, особливості, види. 3. Вплив культури, суспільних інститутів та економічної системи на рівень бідності.	1	-
9	Тема 9. Глобальна економіка як прогностична реальність 1. Сутність глобальної інтернаціоналізації. 2. Глобалізація світових ринків. Роль ТНК у світовій економіці. 3. Міжнародний бізнес в умовах глобалізації. 4. Вплив війни в Україні на світову економіку.	2	-
10	Тема 10. Регулятивні механізми глобальної економіки 1. Становлення глобально інтегрованої регулюючої системи. 3. Глобальні регуляторні інститути – сутність, мета функціонування. 4. Роль та дії держави в умовах глобалізації. 5. Трансформація світового співтовариства під впливом війни в Україні: формування нового	1	-

	міжнародного економічного порядку.		
11	Тема 11. Міжнародні стратегії глобалізації 1. Міжнародні стратегії співробітництва в умовах глобалізації. 4. Європейський Союз як економічне і політичне об'єднання. Україна та ЄС. 3. НАТО, основні напрямки діяльності, процеси розширення. 4. Відносини Україна – НАТО в сучасних умовах. 5. Сучасні концепції міжнародної безпеки.	1	-
12	Тема 12. Глобальний контекст розвитку економіки України умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії, глобальних ризиків та наслідків військової агресії з боку РФ. 1. Вплив війни в Україні на світову економіку. 2. Стратегічна перспектива входження України до європейських економічних і оборонних структур в умовах війни. 3. Стратегія розвитку України в умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії, глобальних ризиків та наслідків військової агресії з боку РФ. 4. Проблеми і перспективи геоекономічного статусу України.	2	-
	Усього годин практичних занять	14	2

4. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО СТАНОВЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Практичне заняття 1.

Часові критерії розвитку глобалізації

Мета заняття: Вивчити сутність глобалізації як результату людської діяльності. Узагальнити ознаки та витoki глобалізації, а також історичні періоди розвитку процесів глобалізації. Розглянути етапи розвитку економічної глобалізації.

Питання до обговорення:

1. Соціокультурний феномен глобалізації.
2. Сутність економічної глобалізації.
3. Історичні періоди розвитку процесів глобалізації.

Питання для самоперевірки та контролю:

1. Поняття «глобалізація» і часові межі феномена глобалізації.
2. Етапи глобалізації та їх особливості.
3. Широкий та вузький підходи до визначення хронологічних меж глобалізації.
4. Основні концепції визначення часових меж феномена глобалізації.
5. Концепція архаїчної глобалізації.
6. Концепція глобалізації як сучасного економічного феномена.
7. Концепція глобалізації протоголобалістів.
8. Концепція глобалізації як позачасової властивості, що іманентно притаманна світовому суспільству (концепція Е.А. Азроянца).
9. Роль науково-технічного прогресу в процесах глобалізації.
10. Співвідношення понять «глобалізація», «інтеграція», «дезінтеграція», «інтернаціоналізація», «транснаціоналізація», «регіоналізація».

Тести для самоперевірки знань:

1. Принципова відмінність процесу глобалізації від процесу інтернаціоналізації полягає у тому що:

- 1) вона є універсальною за суб'єктами і простором охоплення;
- 2) вона є поступовим взаємопроникненням технологічних і культурних стандартів;
- 3) вона є історично детермінованим феноменом;

4) вона провокує нівелювання національних кордонів.

2. Антиномічність глобалізації може бути представлена процесами:

- 1) транснаціоналізація – регіоналізація;
- 2) транснаціоналізація – етносуверенізація;
- 3) транснаціоналізація – етносоціалізація;
- 4) регіоналізація – міграція;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Концепція архаїчної глобалізації розглядає глобалізацію на території:

- 1) Середземномор'я;
- 2) Європи;
- 3) Євразії;
- 4) усього світу;
- 5) немає правильної відповіді;
- 6) всі відповіді правильні.

4. Протоглобальну фазу глобальних трансформацій можна охарактеризувати як:

- 1) інтернаціоналізацію;
- 2) транснаціоналізацію;
- 3) етап ліберальної глобалізації;
- 4) етап інформаційної глобалізації.

5. Скільки етапів глобалізації передбачає концепція протоглобалістів:

- 1) два;
- 2) три;
- в) немає правильної відповіді.

6. Чим відрізняється концепція глобалізації Е. Азроянца від інших концепцій:

- 1) часовим простором;
- 2) характером інтеграційних процесів;
- 3) немає правильної відповіді;
- 4) правильна відповідь 2).

7. Телеологічність глобалізації означає:

- 1) синхронність;
- 2) відмову від ідеї про циклічність історії;
- 3) інтеграцію в реальному часі;
- 4) приховану конфліктність.

Практичне заняття 2.

Сучасна методологія глобалістики

Мета заняття: Вивчити сутність категорій «глобалістика» та «глобалізація» та їх складові. Розширити знання про виникнення та формування глобалістики. Окреслити основні ознаки сучасного глобалізму. Узагальнити класифікацію типів глобальних проблем: інтерсоціальні проблеми; соціально-демографічні проблеми; соціально-екологічні проблеми.

Питання до обговорення:

1. Виникнення глобалістики. Сутність глобалістики.
2. Вплив глобалізації на людське життя.
3. Основні типи глобальних проблем.
4. Соціокультурний розвиток в глобальному суспільстві.

Питання для самоперевірки та контролю:

1. Сутність і взаємозв'язок понять «глобалістика» і «глобалізм», їх співвідношення з поняттям «глобалізація».
2. Глобалізм і геополітичні стратегії таласократії і теллурукратії.
3. Сутність континенталізму.
4. Атлантистська лінія геополітики та її основні розробники.
5. Лібералізм та ідея повномасштабної планетарної інтеграції як зміст глобалізму.
6. Основні провідники глобалізму: країни, міжнародні організації, неофіційні структури і провідні геополітики.
7. Погляди Ж. Тіріара і Й. фон Лохаузена.
8. «Палкий лібералізм» Ф. Фукуями, погляди Ж. Аталі і концепція Міланського Інституту міжнародних політичних досліджень.
9. Парадигма «консервативного оптимізму» С. Хантінгтона.
10. «Політичний екстремізм» З. Бжезінського як концептуальний прояв глобалізму.
11. Глобалізм в поглядах представника «ліберального антифундаменталізму» Джорджа Сороса.
12. Чотири державно-політичні платформи сучасного глобалізму.
13. Вашингтонський консенсус.
14. Азіатський глобалізм як новий світовий феномен.

Тести для самоперевірки знань:

1. Глобалістика є:

- 1) система міждисциплінарних знань про найважливіші людські проблеми всесвітнього масштабу;
- 2) міждисциплінарна галузь наукових досліджень;
- 3) сукупність наукових, філософських, культурологічних та прикладних досліджень різних аспектів глобалізації;
- 4) всі відповіді правильні.

2. Глобалізм представляє собою:

- 1) деспотичну владу глобальних корпорацій;
- 2) економічну систему;
- 3) результат глобального розвитку;
- 4) усі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

3. Теллурократія характеризується:

- 1) мобілізаційною платформою розвитку;
- 2) схильністю до технологічності;
- 3) жорсткими юридичними нормативами;
- 4) адаптивністю;
- 5) усі відповіді правильні.

4. Ідеологами континенталізму виступали:

- 1) Ж. Атталі;
- 2) К. Санторо;
- 3) Ж. Тіріар;
- 4) Ф. Фукуяма;
- 5) Й. фон Лохаузен;
- 6) усі відповіді правильні.

5. Проблематичністю обґрунтування С. Хантінгтоном нової парадигми світового розвитку у вигляді зіткнення цивілізацій є:

- 1) передбачення появи єдиної цивілізації;
- 2) обґрунтування необхідності посилення ролі держави;
- 3) наголошення на підвищенні ролі економічного регіоналізму;
- 4) наголошення на зростанні потенціалу десекуляризації;
- 5) немає правильної відповіді.

6. Для успішного маневрування не гео економічному просторі

3. Бжезінський пропонує проявити геостратегічну майстерність на межах Євразії:

- 1) західних;

- 2) східних;
- 3) південних;
- 4) одночасно на всіх.

7. Яка з державно-політичних платформ реалізує принципи Вашингтонського консенсусу:

- 1) I;
- 2) II;
- 3) III;
- 4) IV;
- 5) усі відповіді правильні;
- 6) немає правильної відповіді.

Практичне заняття 3.

Школи і міждисциплінарний статус глобалістики

Мета заняття: Вивчити теоретичні та методологічні проблеми сучасної глобалістики. Познайомитися з науковими школами дослідження глобалістики. Охарактеризувати концепції («Межі зростання»; «Сталого розвитку»), школи (еколого-економічна школа або «Школа глобальної екології»; школа мітозу біосфер; школа контрольованого глобального розвитку; школа світсистемного аналізу) та основні напрямки (економічна глобалістика, політична глобалістика, соціальна глобалістика, екологічна глобалістика) глобалістики.

Питання до обговорення:

1. Предмет дослідження глобалістики.
2. Розвиток сучасної глобалістики як науки.
3. Основні напрями глобалістики – економічна глобалістика, політична глобалістика, соціальна глобалістика, екологічна глобалістика.

Питання для самоперевірки та контролю:

1. Школа революційного глобалізму (гіперглобалізму) та її основні представники
2. Еволюційний глобалізм, його прибічники.
3. Погляди на глобалізацію гіперглобалістів та скептиків.
4. Школа світ-системного аналізу І. Уоллестайна.
5. Особливості школи універсального еволюціонізму М. Моїсеєва.
6. Школа «межі зростання» і роль у її становленні Римського клубу.

7. Школи мітозу біосфер і контрольованого глобального розвитку.

8. Нові концептуальні школи «гуманістичного соціалізму» Я. Тінбергена і «глобальної спільноти» М. Чешкова.

9. Нові концептуальні школи «геогенезису» Е. Кочетова та «дороговказів у майбутнє» Б. Гаврилишина.

10. Політичний статус глобалістики та інтелектуальна традиція мондіалізму.

11. Міждисциплінарний статус глобалістики.

Тести для самоперевірки знань:

1. Яка з трьох основних шкіл західної глобалістики передбачає виникнення глобальної цивілізації:

- 1) школа революційного глобалізму (гіперглобалізму);
- 2) школа скептиків;
- 3) школа еволюційного глобалізму (трансформаціоналізму).

2. Яка з перелічених сучасних шкіл глобалістики базується на вченні В. Вернадського про ноосферу:

- 1) школа, що представляє концепцію «Межі зростання»;
- 2) школа, що представляє концепцію «Сталого розвитку»;
- 3) школа універсального еволюціонізму;
- 4) школа мітозу біосфер.

3. Засновником якої школи глобалістики вважається І. Уоллерстайн:

- 1) школа, що представляє концепцію «Межі зростання»;
- 2) школа універсального еволюціонізму;
- 3) школа мітозу біосфер;
- 4) школа світ-системного аналізу.

4. Засновником школи контрольованого глобального розвитку є:

- 1) М. Моїсеєв;
- 2) Д. Гвішиані;
- 3) Е. Кочетов;
- 4) І. Уоллерстайн.

5. Мондіалізм відбиває прагнення до глобального впорядкування відносин:

- 1) політичних;
- 2) економічних;
- 3) культурних;

4) всі відповіді правильні.

6. Ідея світового порядку передбачає:

- 1) світову державу;
- 2) світовий уряд;
- 3) світове право;
- 4) глобальне управління.

7. Представники школи гіперглобалістів вважають, що:

1) глобалізація – це потужна сила, яка трансформує світ, відповідає за еволюцію суспільства, за зміну усього світового порядку, бачать в ній довготерміновий суперечливий процес, здатний до всіляких змін і вважають некоректним прогнозування параметрів майбутнього, передбачають поступовість змін традиційної концепції державності;

2) глобалізація – це міф;

3) глобалізація – це в першу чергу економічне явище, яке створює новий тип переможців і переможених.

Практичне заняття 4.

Становлення глобальної економіки як науки

Мета заняття: Вивчити сутність та особливостей чинників глобалізації: технічні, технологічні, соціально-економічні, культурні, морально-етичні, політичні. Охарактеризувати форми прояву глобалізації. Дослідити еволюції напрямків глобалізації. Розкрити особливостей та сутності глобальної економіки, її становлення як науки. Ознайомитися з унікальними характеристиками глобальної економіки: неймовірна рухливість фінансового капіталу, глобальна мережа комунікацій, зростаючий міжнародний поділ праці.

Питання до обговорення:

1. Основні чинники глобалізації.
2. Становлення загальнопланетарного науково-інформаційного простору, глобальної інформаційної інфраструктури.
3. Систематизування поглядів на глобалізацію.
4. Становлення глобальної економіки як науки.

Питання для самопідготовки та контролю:

1. Сутність терміна «глобальна економіка».
2. Співвідношення понять: «світова економіка», «міжнародна економіка», «глобалізація», «глобальна економіка», «мегаекономіка».
3. Міжнародний поділ праці як основа глобального економічного розвитку.

4. Сектори і галузі глобальної економіки.

5. Траєкторія розвитку глобальної економіки за І. Уоллестайном.

6. Транснаціональні корпорації (ТНК) – головні рушії глобалізації.

7. Регіональна інтеграція як шлях формування глобальної економіки.

8. Послідовність етапів регіональної економічної інтеграції.

9. Трансформація функцій держав (урядів) в процесі регіональної інтеграції.

10. Вирівнювання розвитку країн-учасниць регіональних об'єднань і проблема еквівалентності взаємовідносин між ними.

Тести для самоперевірки знань:

1. Глобальна економіка:

1) якісно новий стан світової економіки, яка поступово перетворюється в цілісний глобальний організм, поєднаний гігантською виробничо-збутовою мережею, глобальною фінансовою системою, планетарною інформаційною мережею;

2) вивчає операції між країнами у сфері купівлі-продажу товарів і послуг, фінансових потоків і переміщення факторів виробництва;

3) є багатоукладною і змішаною, в якій представлені сегменти доіндустріалізму, індустріалізму, постіндустріалізму, анклавів інформаційної, інтелектуальної, нової, віртуальної економік;

4) наддержавна, позадержавна економіка, яка базується на стиранні кордонів і починає створювати власні (наддержавні) механізми;

5) немає правильної відповіді.

2. Глобальній економіці притаманні такі риси:

1) робота у режимі реального часу;

2) робота у масштабі всієї планети;

3) використання інформаційних і комунікаційних технологій;

4) всі відповіді правильні.

3. Критерії, завдяки яким можна визначити роль і місце країни у глобальному середовищі:

1) військова та ядерна могутність;

2) економічна та технологічна могутність;

3) забезпечення доступу до нових ринків;

4) відносна політична стабільність;

- 5) забезпечення доступу до джерел сировини і енергії;
- 6) збереження національно-культурної самобутності;
- 7) всі відповіді правильні.

4. Міжнародну економічну інтеграцію визначають як:

1) процес зближення, взаємопереплетення, зрощування національних економік і формування цілісного регіонального господарського комплексу;

2) процес всесвітньої політичної, економічної і культурної інтеграції і уніфікації, що охоплює усі сфери життя і тому має системний характер;

3) якісно новий етап і форму прояву інтернаціоналізації господарського життя, що передбачає зближення і взаємоприспособлення, переплетення всіх структур національних господарств;

4) всі відповіді правильні.

5. Кінцевим етапом регіональної інтеграції є утворення:

- 1) економічного союзу;
- 2) спільного ринку;
- 3) митного союзу;
- 4) немає правильної відповіді.

6. Ідеальною глобальною системою управління є:

- 1) однополюсна;
- 2) двополюсна;
- 3) багатопольна;
- 4) немає правильної відповіді.

Практичне заняття 5.

Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів

Мета заняття: Вивчити цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку. Дати характеристику ключовим глобальним проблемам економічного розвитку. Узагальнити причини виникнення та шляхи вирішення глобальних проблем. Розглянути особливості прояву існування глобальних проблем у різних країнах світу.

Питання до обговорення:

4. Еволюція локальних цивілізацій.
5. Розвиток цивілізації епох індустріалізації і постіндустріалізації.
6. Глобальні проблеми та шляхи їх вирішення в умовах економічної глобалізації.

Питання для самопідготовки та контролю:

1. Глобальні тенденції розвитку світу.
2. П'ять мегатрендів економічного розвитку сучасного світу за В.Д. Базилевичем.
3. Три виклики людству у дослідженнях вчених під керівництвом академіка НАН України М. Згуровського.
4. Загроза порушення балансу між біологічними можливостями Землі та потребами людства в біосфері у контексті зміни демографічної структури світу.
5. Співвідношення віртуальної і реальної економіки та феномен зростаючих зовнішніх боргів країн.
6. Уніфікація системи цінностей і посилення інформаційного впливу на населення світу.
7. Поняття «цивілізація». Локальні цивілізації за А. Тойнбі, С. Хантінгтоном, Б. Кузиком і Ю. Яковцем.
8. Цивілізаційна структура сучасного світу за Ю.М.Паховим та Ю.В.Павленком.
9. Історія становлення західної цивілізації.
10. Роль західної цивілізації у сучасній глобальній економіці.
11. Проблеми західної цивілізації, її ісламізація та латиноамериканізація.
12. Вплив глобалізації на японську цивілізацію.
13. Конфуціанська цивілізація: минуле, сучасне, майбутнє.
14. Глобальні економічні процеси та Китай.
15. Вплив глобалізації на індійську цивілізацію.
16. Перспективи індійської цивілізації в глобальній економіці.
17. Ісламська цивілізація – антагоніст сучасної неоліберальної глобалізації.
18. Історія становлення латиноамериканської цивілізації.
19. Потенціал латиноамериканської цивілізації.
20. Особливості африканської цивілізації.
21. Історія становлення слов'яно-православної цивілізації.
22. Слов'яно-православна цивілізація в глобальній економіці.
23. Вплив глобальних економічних процесів на слов'яно-православну цивілізацію.
24. Глобальна економіка як багатополярна економіка співіснуючих локальних цивілізацій.

Тести для самоперевірки знань:

1. Які з сучасних глобальних економічних процесів є основними:

- 1) глобалізація;
- 2) фінансіалізація;
- 3) інформатизація;
- 4) інтелектуалізація;
- 5) соціалізація;
- 6) всі відповіді правильні.

2. Розвиток західної цивілізації передбачає:

- 1) посилення ролі християнства;
- 2) секуляризацію;
- 3) можливість її духовної (ідеологічної) деформації під впливом ісламу та інших релігій;
- 4) правильні відповіді 2), 3).

3. Особливості японської цивілізації:

- 1) вільний та усвідомлений вибір на користь суспільних цілей шляхом відмови від індивідуальної свободи;
- 2) домінування колективних інтересів над особистими;
- 3) сувора трудова етика;
- 4) повага до старших за віком та керівників;
- 5) усі відповіді правильні.

4. До характерних рис китайської цивілізації, які забезпечують успішний економічний розвиток, належать:

- 1) виховання людини у дусі поваги до оточуючих і суспільства;
- 2) дотримання соціальної етики Конфуція, згідно з якою людина є особистістю, але не для себе, а перш за все для суспільства;
- 3) суворість у дотриманні фундаментальних принципів поведінки, що впливають з кастової приналежності;
- 4) розуміння держави як великої родини, яка вимагає відданості та покори;
- 5) раціоналізм та практицизм.

5. Особливості індійської цивілізації:

- 1) велике розмаїття расово-антропологічного і мовно-культурного складу населення;
- 2) офіційний статус мають 22 мови, з яких хінді та англійська мають статус державних мов;
- 3) дотримання ритуалів та послідовного мислення;

4) моральний обов'язок та етичні зобов'язання кореспондуються з особливостями японської, конфуціанської цивілізацій;

5) суворість у дотриманні фундаментальних принципів поведінки, що впливають з кастової приналежності;

6) усі відповіді правильні.

6. Ісламська цивілізація – головний антагоніст західної цивілізації завдяки тому, що:

1) духовні основи ісламської цивілізації розвинені настільки, що їм поступаються матеріалізм життя і саме життя;

2) на території її держав знаходяться значні поклади нафти та газу;

3) вона започаткувала особливу фінансову систему, що заперечує практику нарахування позичкового відсотка;

4) для неї є характерною значна роль держави у житті суспільства, в його як економічній, так і моральній складових;

5) у ній зберігається основна функція жінки як хранительки сімейного вогнища, яка відмовляється від принципу регулювання дітонародження і виховує дітей у дусі ісламу, забезпечуючи спадкоємність поколінь;

6) у країнах ісламу існує специфіка у вирішенні питань власності, утворення ісламських фондів, що обмежують можливості використання іноземних інвестицій як бази вестернізації соціального життя суспільства;

7) усі відповіді правильні.

7. Латиноамериканська цивілізація – противник діючої неоліберальної моделі глобалізації:

1) знаходиться у стані активного розвитку;

2) сформувалась на базі іберійського спадку в умовах сильного впливу західної цивілізації;

3) відчула на собі згубний вплив неоліберальних реформ;

4) є одним з головних центрів альтерглобалістського руху;

5) усі відповіді правильні.

8. Найбільш ймовірний з можливих сценаріїв долі локальних цивілізацій у XXI ст.:

1) сценарій розчинення;

2) сценарій зіткнення;

3) сценарій трансформації;

4) усі відповіді рівноймовірні;

5) найбільш ймовірною є відповідь

Практичне заняття 6.

Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації та управління

Мета заняття: Вивчити характеристику, особливості та принципи сучасної глобалізації. Розкрити сутність, причини та прояви дуалізму сучасного етапу глобалізації. Узагальнити позитивні наслідки глобалізації. Оцінити негативний вплив світових глобалізаційних процесів на економіки деяких країн. Дослідити процес зміни парадигми менеджменту в контексті глобалізації. Проаналізувати вплив глобальних трендів на управління розвитком персоналу.

Питання до обговорення:

1. Характеристика сучасного етапу глобалізації.
2. Причини та прояви дуалізму сучасної глобалізації.
3. Зміна парадигми менеджменту в контексті глобалізації.
4. Вплив глобальних трендів на управління розвитком персоналу.

Питання для самопідготовки та контролю:

1. Поняття «суперечність». Визначення терміна «суперечності перехідної економіки».
2. Універсальний характер суперечностей глобальної економіки.
3. Асиметрія як загальна форма глобального економічного розвитку.
4. Поглиблення антагонізму між глобальною експансією монополій та національним економічним суверенітетом країн світу.
5. Посилення глобальної конкуренції у сфері виробництва та збуту товарів і послуг.
6. Загострення антагонізму між глобальним капіталом і міжнародним контингентом найманих працівників.
7. Поглиблення антагонізму між найбільш багатшими і найбіднішими представниками глобального соціуму.
8. Поглиблення соціальної поляризації на країновому та внутрішньокраїновому рівнях.
9. Внутрішня суперечність між матеріальними активами та нематеріальними правами власності на них у фінансовому сегменті глобального ринку.

10. Протиріччя між групою найрозвинутіших країн світу і рештою людства як основна суперечність глобальної економіки.

11. Подолання суперечностей глобалізаційних процесів шляхом переходу до багатополярного світу.

12. Переваги багатополярної моделі світу.

13. Поняття «дуалізм». Вплив цінностей сучасної людини на майбутнє глобальної економіки.

14. Суб'єкти глобального управління.

Тести для самоперевірки знань:

1. Визначальні риси економічної глобалізації:

- 1) еволюційність та послідовність розвитку;
- 2) асиметричність та дискретність;
- 3) усі відповіді правильні;
- 4) немає правильної відповіді.

2. Асиметрія:

1) сприяє економічному прогресу, оскільки орієнтує суб'єктів глобальної економіки на їх конструктивне розв'язання;

2) призводить до економічної деградації залежно від ступеня втручання держави в економіку, у сферу соціальних відносин, від розбіжностей інтересів правлячої політичної еліти та інтересів широких верств населення, від того, яку увагу в економічній політиці уряду приділено національним інтересам держави;

3) відіграє роль рушійної сили суспільного прогресу;

4) усі відповіді правильні;

5) немає правильної відповіді.

3. Глобальні монополії формують глобальне пропонування і глобальний попит на свої товари та послуги, визначають динаміку та векторну спрямованість розвитку найважливіших галузей світового господарства, а також диктують напрямки міжгалузевого та міжрегіонального переливання глобального капіталу завдяки:

1) зростанню планомірності своєї фінансово-господарської діяльності;

2) свідомому обмеженню обсягів виробництва;

3) реалізації узгодженої політики капіталовкладень та механізмів трансфертного ціноутворення у самостійному режимі;

4) підпорядкуванню дрібного та середнього немонополізованого сектора своїм монополістичним інтересам;

5) усі відповіді правильні;

б) правильні відповіді 1), 2), 3).

4. Існуючий характер світового розвитку:

- 1) об'єктивно обумовлений;
- 2) результат штучно нав'язаного країнами ядра нееквівалентного обміну результатами економічної діяльності між країнами ядра і периферії;
- 3) усі відповіді правильні;
- 4) немає правильної відповіді.

5. Подолання існуючої тенденції до наростаючої нерівності між людьми і країнами на Землі вимагає:

- 1) встановлення багатопольного світу;
- 2) безоплатної передачі частини багатств країн ядра країнам периферії, олігархів – незабезпеченим;
- 3) домінування духовних цінностей над матеріальними;
- 4) усі відповіді правильні.

6. Техноглобалізм:

- 1) обумовлює наростання асиметричності в опануванні країнами інноваційно-технологічної моделі розвитку та досягнень науково-технічної революції;
- 2) сприяє реалізації національних інтересів усіх країн світу, мобілізує світовий інтелектуальний потенціал;
- 3) обумовлює динамічний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, інтенсифікує міждержавний науково-технологічний обмін;
- 4) усі відповіді правильні.

7. До суб'єктів глобального управління належать:

- 1) неурядові об'єднання;
- 2) уряди;
- 3) окремі особи, що володіють необхідними для цього ресурсами;
- 4) транснаціональні корпорації;
- 5) міжнародні організації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ФОРМИ ВПЛИВУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА СВІТОВЕ СУСПІЛЬСТВО

Практичне заняття 7.

Парадоксальна природа глобальних трансформацій

Мета заняття: Розглянути теоретичні моделі і сучасну практику глобальних трансформацій. Вивчити сутність, основні суперечності та позитивні і негативні риси глобальних трансформації. Оцінити вплив криз на світову економіку. Охарактеризувати світову економіку в умовах пандемії. Проаналізувати кризові явища у світовій економіці в умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії та наслідків військової агресії з боку РФ в Україну. Дослідити актуальні проблеми управління на основі цифрових технологій в умовах глобальної економіки.

Питання до обговорення:

1. Основні суперечності глобальних трансформацій.
2. Вплив криз на світову економіку.
3. Світова економіка в умовах пандемії.
4. Кризові явища у світовій економіці в умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії та наслідків військової агресії з боку РФ в Україну.
5. Актуальні проблеми управління на основі цифрових технологій в умовах глобальної економіки.

Питання для самопідготовки та контролю:

1. Сутність поняття «парадокс» і його прояви в економіці.
2. Парадокс глобалізації за Дені Родріком.
3. Особливості глобальних трансформацій в історичній ретроспективі.
4. Суперечливість і парадоксальність глобальних трансформацій сучасної епохи, їх добровільно-примусовий характер.
5. Дотримання закону міжнародного поділу праці як умова запобігання парадоксальності глобальних трансформацій.
6. Графічна інтерпретація парадоксів глобалізації.
7. Парадокс стратифікації і проблеми бідності та поглиблення технологічної диференціації.
8. Парадокси міжнародного фінансового ринку і загальні причини їх виникнення.

9. Сутність і характеристика парадоксів глобальної фінансової системи.

10. Феномен «домашнього зміщення» і його прояви в країнах з різним рівнем розвитку.

11. Парадокс Філдстайна-Хоріоки і феномен низького рівня міжнародних нетто-потоків капіталу та їх вплив на вирівнювання ступеня розвитку країн.

12. Парадокс дисоціації та його прояви в процесах регіональної інтеграції.

Тести для самоперевірки знань:

1. Причиною того, що певне явище може розглядатися як парадоксальне, є:

- 1) нелогічність дій його учасників;
- 2) суперечності, об'єктивно притаманні економічним процесам;
- 3) недостатнє вивчення процесів, що породжують парадокси;
- 4) правильні відповіді 2), 3);
- 5) правильна відповідь 3).

2. Сучасний характер глобальних трансформацій має парадоксальний характер внаслідок:

- 1) відмови від військового засобу глобальних трансформацій;
- 2) запровадження нових досягнень науково-технічного прогресу з несподіваними проявами своєї специфіки;
- 3) відмови від інституту національної державності, обмеження національного суверенітету;
- 4) всі відповіді правильні.

3. Парадоксальність науково-технічного прогресу проявляється:

- 1) у зростанні продуктивності праці та покращанні умов життя;
- 2) у збільшенні вільного часу і можливості саморозвитку;
- 3) у одночасній наявності з позитивними наслідками можливості самознищення людства шляхом розв'язання ядерної війни або внаслідок занадто великого антропогенного навантаження планети Земля;
- 4) немає правильної відповіді;
- 5) правильна відповідь 3).

4. Ідея згладжування нерівномірності розвитку знаходиться в основі:

- 1) феномена низького рівня міжнародних нетто-потоків капіталу;

- 2) парадоксу дисоціації;
- 3) парадоксу стратифікації.

5. Результатом взаємодії яких тенденцій стає парадокс стратифікації?

- 1) уніфікація — диференціація;
- 2) інтеграція – дезінтеграція;
- 3) системне стягування – локалізація.

6. Ідея про незбіжність норми заощаджень та інвестицій лежить в основі:

- 1) парадоксу Філдстайна-Хоріоки;
- 2) низької мобільності нетто-потоків капіталу;
- 3) феномену домашнього зміщення;
- 4) немає правильної відповіді.

7. Ідея про високу прибутковість диверсифікованого фінансового портфеля лежить в основі парадоксу:

- 1) домашнього зміщення;
- 2) парадоксу Філдстайна-Хоріоки;
- 3) парадоксу низької мобільності нетто-потоків капіталу;
- 4) немає правильної відповіді.

Практичне заняття 8.

Альтерглобалізм та його форми

Мета заняття: Охарактеризувати альтерглобальні сценарії світового розвитку. Дослідити передумови, принципи альтерглобалізму. Вивчити сутність та принципові особливості альтерглобалізму. Ознайомитися з ідеологією і програмами, результатами, основними видами діяльності антиглобалістських рухів. Розглянути основні сценарії світового розвитку і динаміки бідності. Пояснити вплив культури, суспільних інститутів та економічної системи на рівень бідності.

Питання до обговорення:

1. Суспільно-політичні передумови антиглобалізму.
2. Антиглобальний рух як суттєвий політичний феномен: сутність, особливості, види.
3. Вплив культури, суспільних інститутів та економічної системи на рівень бідності.

Питання для самопідготовки та контролю:

1. Сутність терміна “антиглобалізм”. Співвідношення понять альтерглобалізму і глобалофобії.

2. Міждисциплінарний статус альтерглобалізму.
3. Історія становлення і розвитку антиглобального руху.
4. Неоліберальна глобалізація та її наслідки як основна причина протестних рухів.
5. АТАКК: історія створення, структура, діяльність.
6. Всесвітній соціальний форум як альтернатива Всесвітньому економічному форуму.
7. Цілі, завдання, ідеологія альтерглобалізму.
8. Принципи та види діяльності альтерглобалізму.
9. Трансформістський і руйнівний напрями антиглобального руху.
10. Внутрішні суперечності антиглобального руху.
11. Зовнішні суперечності антиглобального руху.
12. Потенціал реалізації альтернативної моделі глобалізації.

Тести для самоперевірки знань:

1. Як називається рух, спрямований проти неоліберальної глобалізації:

- 1) антиглобальний рух;
- 2) альтерглобальний рух (рух за альтернативну глобалізацію);
- 3) рух за глобальну справедливість;
- 4) рух рухів;
- 5) правильна відповідь 1);
- 6) всі назви правильні.

2. Основні гасла антиглобального руху:

- 1) скасування боргів країнам, що розвиваються;
- 2) встановлення демократичного контролю над фінансовими ринками та їх інститутами;
- 3) надання права на працю і гідну заробітну плату;
- 4) вимоги до екологізації виробництва;
- 5) рівноправ'я між статями;
- 6) заборона на примусову та дитячу працю;
- 7) захист прав етнічних меншин;
- 8) всі відповіді правильні.

3. Серед принципів антиглобалізму не виділяють:

- 1) солідарність;
- 2) самоорганізацію;
- 3) неоліберальне спрямування;
- 4) самоуправління;

5) вертикальну самооперацію учасників.

4. До зовнішніх суперечностей антиглобалізму відносять:

- 1) суперечності між соціально-економічною нерівністю учасників та їхнім рівноправним діалогом і солідарністю;
- 2) суперечності між мережевим принципом організації та участю в політичних процесах;
- 3) усі відповіді правильні;
- 4) немає правильної відповіді.

5. До внутрішніх суперечностей антиглобалізму не відносять:

- 1) суперечності між соціальною творчістю суб'єктів та єдиним процесом узгодженої діяльності;
- 2) суперечності між антиглобалізмом як формою боротьби проти світу відчуження в цілому та сучасними формами влади капіталу;
- 3) мережевий принцип побудови руху;
- 4) немає правильної відповіді.

6. До антиглобальних належать такі структури:

- 1) Тристороння комісія;
- 2) Більдерберзький клуб;
- 3) Пен-клуб;
- 4) Всесвітній соціальний форум;
- 5) Організація “лікарі без кордонів”;
- 6) Селянська конфедерація.

7. Гасло «зміцнення громадянського суспільства» підтримують:

- 1) АТТАК;
- 2) Селянська конфедерація;
- 3) соціал-демократи;
- 4) комунітаристи;
- 5) троцькісти;
- 6) всі відповіді правильні

Практичне заняття 9.

Глобальна економіка як прогностична реальність

Мета заняття: Охарактеризувати сутність глобальної інтернаціоналізації. З'ясувати особливості співвідношення категорій «глобалізація» та «інтернаціоналізація». Проаналізувати особливості функціонування сучасних глобальних ринків. Оцінити роль ТНК у світовій економіці. Узагальнити проблеми розвитку міжнародного

бізнесу в умовах глобалізації. Оцінити вплив війни в Україні на світову економіку.

Питання до обговорення:

1. Сутність глобальної інтернаціоналізації.
2. Глобалізація світових ринків. Роль ТНК у світовій економіці.
3. Міжнародний бізнес в умовах глобалізації.
4. Вплив війни в Україні на світову економіку.

Питання для самопідготовки та контролю:

1. Індекс рівня глобалізації країн світу. Сутність економічної, соціальної і політичної глобалізації.
2. Розрахунок індексу рівня глобалізації країн світу. (KOF Index of Globalization. Method of Calculation).
3. Можливості кількісних вимірів глобальних процесів і визначення індексу глобального розвитку країн світу.
4. Основні ознаки «нової глобалізації» за Дж. Саксом.
5. Головні суб'єкти «нової глобалізації».
6. Визначальні риси сучасного етапу глобалізації.
7. Основна специфіка нової форми глобалізації, яка відповідатиме китайській версії капіталізму.
8. Особливості глобальної фінансової кризи 2008 р. і шляхів її подолання.
9. Принципові підходи до прогнозування глобалізації.
10. Основні умови і фактори визначення перспектив глобалізації.
11. Песимістичні і оптимістичні сценарії розвитку глобалізації.
12. Три головні сценарії долі локальних цивілізацій у XXI столітті.

Тести для самоперевірки знань:

1. Розвиток економіки визначається:

- 1) внутрішньою економічною політикою;
- 2) «новою глобалізацією»;
- 3) внутрішньою економічною політикою і «новою глобалізацією».

2. Головними суб'єктами «нової глобалізації» є:

- 1) національні держави;
- 2) регіональні об'єднання країн;
- 3) багатонаціональні корпорації.

3. У сучасних умовах криза глобалізації спостерігається у:

- 1) зменшенні відкритості національних економік;

- 2) запровадженні протекціоністських заходів;
- 3) зменшенні міжнародного руху капіталів;
- 4) усі відповіді правильні.

4. Визначальними рисами сучасного стану глобалізації є:

- 1) транснаціоналізація приватних корпорацій;
- 2) утворення глобальних електронних мереж;
- 3) неолібералізм;
- 4) усі відповіді правильні.

5. Особливостями нової форми глобалізації є:

- 1) транснаціоналізація державних компаній;
- 2) те, що вона породжується тоталітарною державою;
- 3) те, що вона породжується країною, що розвивається;
- 4) те, що вона породжується країною, населення якої не належить до білої раси.

належить до білої раси.

6. Найважливішими факторами визначення перспектив глобалізації є:

- 1) співвідношення матеріальних та ідеологічно-політичних складових;
- 2) різноманіття і розбіжності у сучасному стані країн світу;
- 3) неоднозначність наслідків глобалізації для країн;
- 4) можливість застосування насилля;
- 5) усі відповіді правильні.

Практичне заняття 10.

Регулятивні механізми глобальної економіки

Мета заняття: Виявити сутність глобальної регулюючої системи. Розглянути особливості діяльності глобальних регуляторних інститутів. Вивчити роль та дії держави в умовах глобалізації. Проаналізувати роль та дії держави в умовах глобалізації. Оцінити трансформацію світового співтовариства під впливом війни в Україні. Охарактеризувати формування нового міжнародного економічного порядку.

Питання до обговорення:

1. Становлення глобально інтегрованої регулюючої системи.
3. Глобальні регуляторні інститути – сутність, мета функціонування.
4. Роль та дії держави в умовах глобалізації.

5. Трансформація світового співтовариства під впливом війни в Україні:

формування нового міжнародного економічного порядку.

Питання для самопідготовки та контролю:

1. Трансформація функцій держави у глобальній економіці.
2. Роль інституту держави у глобальній економіці.
3. Глобальна інституалізація економічного розвитку.
4. Проблема формування керівної еліти і її вплив на систему глобального управління.

5. Регулятивний потенціал міжнародних економічних організацій.

6. Війни «нових поколінь» як методи управління світовою економікою, інструменти гео економічного і геофінансового експансіонізму.

7. Посилення плановірності і ролі суспільних інститутів у глобальному управлінні.

Тести для самоперевірки знань:

1. Термін «етатизм» виник для позначення доктрини, яка вимагає:

- 1) абсолютного роздержавлення;
- 2) зменшення впливу держави і звуження повноважень її органів;
- 3) посилення впливу держави і розширення повноважень її органів;
- 4) знаходження оптимального рівня етатизації;
- 5) немає правильної відповіді.

2. Економічні функції держави можна подати у вигляді трьох груп функцій державного регулювання:

- 1) підтримання економічної ефективності;
- 2) стабільності розвитку;
- 3) соціальної справедливості;
- 4) всі відповіді правильні.

3. Роль держави у глобальній економіці:

- 1) зменшиться;
- 2) посилиться;
- 3) трансформується;
- 4) немає правильної відповіді.

4. До індексів та рейтингів, прямо чи опосередковано пов'язаних з оцінкою якості державного управління, належать:

- 1) інтегральний показник державного управління;
- 2) коефіцієнт життєздатності країни, який розраховується на основі кількісних показників, що характеризують: територію; народонаселення; державне управління;
- 3) зростання ВВП, інвестиційна привабливість, інфляція, демографічні показники тощо;
- 4) всі відповіді правильні;
- 5) немає правильної відповіді.

5. Яка з основних моделей економічного розвитку передбачає необхідність посилення регулюючої ролі держави в господарському процесі:

- 1) теорія зовнішньої залежності;
- 2) неокласична модель вільного ринку;
- 3) теорія ендогенного зростання;
- 4) інноваційна теорія економічного розвитку;
- 5) теорія структурних перетворень;
- 6) модель лінійних стадій розвитку;
- 7) модель сталого розвитку.

6. Роль наднаціональних органів глобальної економіки виконують:

- 1) ООН;
- 2) велика сімка/вісімка;
- 3) двадцятка;
- 4) СОТ;
- 5) МВФ;
- 6) ВБ;
- 7) усі відповіді правильні.

Практичне заняття 11. Міжнародні стратегії глобалізації

Мета заняття: Дати характеристику міжнародним стратегіям співробітництва в умовах глобалізації. Охарактеризувати Європейський Союз як економічне і політичне об'єднання. Виявити сутність відносин: Україна - ЄС. Розкрити значення процесів розширення НАТО та ЄС та їх впливи для міжнародної безпеки в сучасних умовах.

Питання до обговорення:

1. Міжнародні стратегії співробітництва в умовах глобалізації.

4. ЄС як економічне і політичне об'єднання. Україна та ЄС.
3. НАТО, основні напрямки діяльності, процеси розширення.
4. Відносини Україна – НАТО в сучасних умовах.
5. Сучасні концепції міжнародної безпеки.

Питання для самопідготовки та контролю:

1. Європа 2022: стратегія розумного, стійкого і всеохоплюючого зростання.
2. Стратегія США як світового лідера.
3. Особливості національної стратегії Китаю.
4. США та Китай: можливі сценарії відносин.
5. Позиціонування Індії на глобальній арені.
6. Перспективні сценарії глобального економічного розвитку.

Тести для самоперевірки знань:

1. Стратегія:

- 1) означає складову частину військового мистецтва;
- 2) залежить від можливості передбачити майбутні наслідки ініціатив, що запроваджуються зараз;
- 3) включає стратегічне планування та стратегічне мислення;
- 4) містить два компоненти та три основні процеси;
- 5) це плани вищого керівництва щодо досягнення довгострокових результатів відповідно до цілей і завдань організації.

2. Незалежними змінними міжнародної системи є:

- 1) актори (держави та міжнародні організації, транснаціональні сили);
- 2) державна міць (здатність впливати на поведінку інших дійових осіб);
- 3) структура міжнародної системи (різні типи союзів та коаліцій);
- 4) управління силою (застосування сили однією державою щодо іншої);
- 5) стабільність існуючої структури й процесів у міжнародній системі та їхня зміна;
- 6) форми та види взаємодії між основними елементами системи (взаємодія у військових, дипломатичних, економічних, ідеологічних каналах в умовах конфлікту або співробітництва).

3. Яка країна керує світом з позиції сили (відповідно до своєї національної стратегії):

- 1) Бразилія;

- 2) Китай;
- 3) США;
- 4) росія.

4. Економічний, політичний та військовий центри світу ймовірно найближчим часом знаходитимуться в:

- 1) Америці;
- 2) Африці;
- 3) Азії;
- 4) Австралії;
- 5) Україні
- 5) немає правильної відповіді;
- 6) всі відповіді правильні.

6. В стратегії якого глобального актора одним із трьох основних пріоритетів є кооперація з країнами, що розвиваються:

- 1) ЄС;
- 2) Бразилія;
- 4) Китай;
- 5) США;
- 6) немає правильної відповіді;
- 7) всі відповіді правильні.

Практичне заняття 12.

Глобальний контекст розвитку економіки України у умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії, глобальних ризиків та наслідків військової агресії з боку рф.

Мета заняття: Оцінити вплив війни в Україні на світову економіку. Розглянути стратегічну перспективу входження України до європейських економічних і оборонних структур. Проаналізувати стратегію розвитку України в умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії, глобальних ризиків та наслідків військової агресії з боку рф. Оцінити проблеми та розглянути перспективи гео економічного статусу України.

Питання до обговорення:

1. Вплив війни в Україні на світову економіку.
2. Стратегічна перспектива входження України до європейських економічних і оборонних структур в умовах війни.

3. Стратегія розвитку України в умовах загострення глобальної конкуренції, економічної асиметрії, глобальних ризиків та наслідків військової агресії з боку РФ.

4. Проблеми і перспективи гео економічного статусу України.

Питання для самопідготовки та контролю:

1. Конкуреноспроможність національної економіки. Визначення конкурентної позиції України у світовій економіці.

2. Глобальний індекс конкуреноспроможності, розроблений за методологією ВЕФ. Його основні компоненти.

3. Схематичне визначення показника рейтингу країни.

4. Зв'язок між ціною конкуреноспроможністю українських товарів, зовнішнім боргом країни та обмінним курсом національної валюти.

5. Транснаціоналізація та глобалізація українського бізнесу.

6. Проблема вибору ефективної національної гео економічної моделі.

7. Взаємодія України з МВФ.

8. Пріоритети цілеспрямованої державної економічної політики.

9. Інноваційно-технологічна модель розвитку економіки України.

Тести для самоперевірки знань:

1. Кількість складових Глобального індексу конкуреноспроможності ГІК ВЕФ:

1) 5;

2) 7;

3) 10;

4) 12;

5) 15.

2. Найважливішими показниками економічного стану і конкуреноспроможності України є:

1) розмір зовнішнього боргу і умови його погашення;

2) сальдо зовнішньої торгівлі товарами та послугами;

3) ступінь доларизації економіки;

4) динаміка валютного курсу гривні відносно долара США;

5) всі відповіді правильні.

3. До позитивного впливу ТНК на українську економіку відносять:

- 1) поширення міжнародних стандартів здійснення виробництва та ведення бізнесу;
- 2) фінансову залежність держави від стратегії діяльності ТНК;
- 3) придушення та знищення національних виробників, які мають низьку конкурентоспроможність продукції на світовому ринку;
- 4) створення додаткових робочих місць та підвищення кваліфікації робітників;
- 5) порушення прав національної робочої сили, законодавства у сфері охорони навколишнього середовища тощо.

4. Які з перелічених нижче ціннісних факторів міжнародної конкурентоспроможності стануть у майбутньому визначальними:

- 1) науково-технічні фактори;
- 2) фактори культури;
- 3) фактори життєвих смислів;
- 4) організаційні фактори;
- 5) правильні відповіді 2), 3).

5. Основу експорту України складають товари:

- 1) низького ступеня обробки з незначною часткою доданої вартості;
- 2) високотехнологічні товари;
- 3) обидві групи товарів;
- 4) немає правильної відповіді.

6. Головне завдання забезпечення економічної і фінансової безпеки України:

- 1) полягає у створенні базового господарського комплексу внутрішнього розвитку і відповідної йому інституціональної архітекτονіки;
- 2) розробці базового господарського комплексу, створеного лише на базі ринкових принципів, що спрямовує розвиток структури у раніше сформованому сировинному напрямі;
- 3) вимагає розвитку внутрішнього ринку;
- 4) потребує нарощування експортного потенціалу на здоровій структурній основі.

4. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Сутність і природа глобалізації
2. Еволюція напрямків глобалізації
3. Форми прояву глобалізації
4. Етапи розвитку глобалізації
5. Еволюція концепцій глобалізації
6. Чинники глобалізації. Технічні, технологічні чинники. Соціально-економічні чинники глобалізації. Культурні чинники. Морально-етичні чинники. Політичні чинники.
7. Класифікація типів глобальних проблем.
8. Наукові школи дослідження глобалістики.
9. Часові параметри і горизонти глобалізації.
10. Глобальні регуляторні інститути.
11. Вплив глобальної регулюючої системи СОТ на розвиток світової економіки.
12. Циклічність як об'єктивна закономірність економічного розвитку.
13. Ключові глобальні проблеми економічного розвитку, їх характеристика.
14. Глобальний ринок капіталів та його сегменти.
15. Глобальні ринки робочої сили.
16. Глобальна економіка та „філософія світового виробництва”.
17. Позитивні наслідки сучасної глобалізації.
18. Негативні наслідки сучасної глобалізації.
19. Причини критики глобалізації. Передумови, принципи і програми альтерглобалізму.
20. Регіоналізація та глобалізація.
21. Глобальні регуляторні інститути.
22. Закономірності й тенденції розвитку сучасної цивілізації.
23. Соціокультурний вимір глобалізації.
24. Політико–правовий вимір глобалізації.
25. Проблема конкурентоспроможності України в глобальній економіці.

5. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІКИ ЗНАНЬ

Тема 1. ЧАСОВІ МЕЖІ ФЕНОМЕНУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1. Під «глобальністю» розуміється:

- а) життя у світовому співтоваристві
- б) життя в локальній цивілізації; в) життя в глобальній цивілізації;
- г) торговельні, фінансові, політичні, соціальні та культурні відносини.

2.3 якого періоду використовується поняття «глобальність»?

- а) з 50-х років XX ст.; б) з 70-х років XX ст.; в) з 70-х років XIX ст.; г) з 90-х років XX ст.

3. Першими впровадили в науковий обіг термін «глобалізація»:

- а) Р. Робертсон, Е. Гіденс; б) Дж. Фрідман, М. Вотерс; в) З. Бауман, У. Бек;
- г) усі відповіді правильні.

4. У рамках філософсько-методологічного напрямку глобалістики дос-ліджуються:

- а) філософські засади, сутність, генеза глобальних процесів, аналізуються найбільш істотні соціально-політичні та економічні перетворення;
- б) співвідношення найважливіших понять – «глобалізація», «глобалісти-ка», глобалізм», «глобальні проблеми»;
- в) вплив процесів глобалізації на національні та локальні культури, еко-номіку, політику, ідеологію;
- г) усі відповіді є правильними.

5. Перший етап становлення глобалістики як науки припадає на такі роки:

- а) 1950-ті;
- б) 1930-ті;
- в) 1960-ті;
- г) 1940-ві.

6. Міжнародна організація, яка мала вирішальне значення для фор-мування глобалістики як науки:

- а) Паризький клуб;
- в) Більдерберзький клуб;

б) Лондонський клуб;

г) Римський клуб.

7.Українська школа глобалістики представлена працями вчених:

а) О. Орука, А. Костіна;

б) А. Яншина, Ю. Трусова;

в) Д. Лук'яненко, О. Білоруса, Б. Гаврилишина;

г) О. Петренко, Ю. Цимбалюка.

8.Перший етап становлення глобалізації:

а) капіталізація;

в) колонізація;

б) європеїзація;

г) індустріалізація.

9.Другий етап становлення глобалізації:

а) капіталізація;

в) колонізація;

б) європеїзація;

г) індустріалізація.

10.Третій етап становлення глобалізації:

а) капіталізація;

в) колонізація;

б) європеїзація;

г) індустріалізація.

11.Скільки виділяють етапів становлення глобалізації?

а) два;

в) чотири;

б) три;

г) правильна відповідь відсутня.

12.Назва підходу позиції, яку характеризує вислів: «Скільки світів –

стільки глобалізацій»:

а) «критичний»;

в) «неоліберальний»;

б) «гуманістичний»;

г) «невизначений».

13.Назва підходу до глобалізації, який розвіяв міф про стійкий роз-виток світу:

а) «критичний»;

- в) «неоліберальний»;
- б) «гуманістичний»;
- г) «невизначений».

14. Технічний винахід, який істотно вплинув на формування індустрiальної цивiлізації:

- а) компас; в) пароплав;
- б) порох; г) усі відповіді правильні.

15. Учений, який розглядає глобалізацію як «період невизначеності»:

- а) Е. Гіденс;
- б) А. Панарін;
- в) В. Іноземцев;
- г) С. Валлерстайн.

Тема 2. СУЧАСНА МЕТОДОЛОГІЯ ГЛОБАЛІСТИКИ

ТЕСТИ

1. Засновник Римського клубу:

- а) Е. Гіденс;
- б) А. Печчеїта;
- в) З. Бауман;
- г) Е. Валлерстайн.

2. Назва руху, за сприяння якого розпочався перший етап становлення глобалістики:

- а) Римський;
- в) Пагоушський;
- б) Маастрихтський;
- г) вірна відповідь відсутня.

3. В якій країні юридично зареєстровано Римський клуб?

- а) Італія;
- б) Іспанія;
- в) Швейцарія;
- г) Японія.

4. Країна - родоначальник корпоративної культури:

- а) Італія;
- б) Іспанія;
- в) Швейцарія;
- г) Японія.

5. Аспект глобалістики, що містить у собі глобальні реформи міжнародних відносин, стратегії світового розвитку:

- а) соціологічний;
- б) антропологічний;
- в) політичний;
- г) екологічний.

6. Який аспект глобалістики визначає місце і роль соціоприродних процесів у бутті людини?

- а) соціологічний;
- б) антропологічний;
- в) культурологічний;
- г) філософський.

7. Аспект, що охоплює вивчення взаємовідносин людини та природи і першочергово досліджує проблеми виживання людського роду:

- а) соціологічний;
- б) антропологічний;
- в) культурологічний;
- г) екологічний

8. Методологічною основою глобалістики є:

- а) глобально-цивілізаційний підхід;
- б) історико-порівняльний підхід;
- в) глобально-хронологічний підхід;
- г) системно-цивілізаційний.

9. Об'єкт науки глобалістики:

- а) процеси монополізації;
- б) процеси створення локальних цивілізацій;
- в) процеси глобалізації;
- г) процеси виокремлення деяких родових общин.

10. Складова глобалістики, яка відповідає за знання:

- а) політична;
- б) інформаційна;
- в) економічна;
- г) політична.

Тема 3. ШКОЛИ І МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ СТАТУС ГЛОБАЛІСТИКИ

ТЕСТИ 1. Течія, яка визнає глобалізацію як феномен світової економіки:

- а) протоглобалісти;
- б) антиглобалісти;

- в) демоглобалісти;
- г) глобалісти.

2. Напрямок, який не визнає феномен глобалізації:

- а) протоголобалісти;
- б) антиглобалісти;
- в) демоглобалісти;
- г) глобалісти.

3. Форми прояву глобалізації:

а) становлення загальнопланетарного науково-інформаційного простору, глобальної інформаційної інфраструктури, мережних інформаційних технологій, світової комунікаційної системи й технологічних макросистем у сфері виробництва, транспорту й зв'язку;

б) інтенсифікація міжнародних трансакцій, розвиток електронної комерції, становлення ринків робочої сили, товарів, інформаційних технологій на основі поступового зняття бар'єрів у торгівлі, підписання багатосторонніх торговельних угод і т. ін.;

в) швидке зростання світового фінансового ринку, який функціонує в режимі реального часу на основі об'єднання ринкових і мережних комп'ютерно-комунікаційних технологій;

- г) всі відповіді правильні.

4. Досягнення якої школи полягають у результативних спробах моделювання світової динаміки на підставі глобальної моделі Дж. Форрестера?

- а) школи мітозу біосфер;
- б) Римського клубу;
- в) Інституту всесвітніх спостережень;
- г) ноосферологічної школи В.І. Вернадського.

5. Якій школі належать розробки проєктів під назвою «Стан світу»?

- а) школі мітозу біосфер;
- б) Римському клубу;
- в) Інституту всесвітніх спостережень;
- г) ноосферологічній школі В.І. Вернадського.

6. Яка школа проголосила необхідність глибокого філософського аналізу діяльності людини, з'ясування ролі розуму на землі?

- а) школа мітозу біосфер;

- б) Римський клуб;
- в) Інститут всесвітніх спостережень;
- г) ноосферологічна школа В.І.Вернадського.

7. Яка школа розробила принцип коеволюції (спільної, взаємозумовленої еволюції) соціуму і біосфери, пов'язаної з можливістю регулювання науково-технічного поступу в межах цивілізаційного процесу?

- а) школа універсального еволюціонізму;
- б) Римський клуб;
- в) Інститут всесвітніх спостережень;
- г) ноосферологічна школа В.І. Вернадського.

8. Яка школа ввела в науку такі терміни, як «глобатех» та «техносфера»?

- а) школа мітозу біосфер;
- б) Римський клуб;
- в) Інститут всесвітніх спостережень;
- г) ноосферологічна школа В.І.Вернадського.

9. Яка школа створена з метою опрацювання системи моделей альтернативного глобального розвитку й оптимальних управлінських стратегій?

- а) школа мітозу біосфер;
- б) школа контрольованого глобального розвитку;
- в) Інститут всесвітніх спостережень;
- г) ноосферологічна школа В.І. Вернадського.

10. Представниками якої школи були А.Г. Франк, Ф. Бродель, І. Валлерстайн, С. Амін?

- а) школи мітозу біосфер;
- б) школи контрольованого глобального розвитку;
- в) Інституту всесвітніх спостережень;
- г) школи «Світ-системна парадигма».

Тема 4. СТАНОВЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

1. Що є джерелом конкурентоспроможності в глобальній економіці?

- а) технологічні потужності;
- б) кваліфікація персоналу;
- в) просторове розміщення;
- г) усі відповіді правильні.

2. Глобалізація – це:

а) процес виходу інтересів національних господарюючих суб'єктів за ме-жі територіальних кордонів окремих держав поряд з формуванням та розширенням сфери діяльності транснаціональних економічних та фінансових структур;

б) процес підняття приватних національних економічних проблем на гло- бальний світовий рівень бачення, який вимагає їх вирішення, врахування світо- вих господарських інтересів і мобілізації світових ресурсів;

в) безпосередній вплив того, що відбувається в одній частині світової економіки на інші її частини, які можуть бути не пов'язаними;

г) усі відповіді правильні.

3. Політичні чинники глобалізації:

а) взаємопроникнення макроекономічної політики урядів та центральних банків;

б) становлення нового гео економічного простору, що базується на міжжан- клавному (міжкорпоративному) поділі праці;

в) індивідуалізація, деконцентрація та диверсифікація виробництва, що базується на новітніх технологічних укладах;

г) гео економічні трансформації, що пов'язані із розпадом командно- адміністративної системи господарювання та посиленням ринкової уніфікації сучасного світу.

4. Соціально-економічні чинники глобалізації:

а) революція в галузі інформаційних та телекомунікаційних технологій;

б) лібералізація сфери руху товарів та капіталу, розвиток нових фінансо- вих технологій;

в) геополітичні трансформації, пов'язані із розпадом світової соціалістич-ної системи;

г) усі відповіді правильні.

5. Культурні, морально-етичні чинники глобалізації:

а) послаблення ролі традицій, соціальних зв'язків та звичаїв;

б) зростання мобільності духовно-емоційного спілкування;

в) інтернаціоналізація освіти, духовно-культурного простору;

г) усі відповіді правильні.

6. До технічних, технологічних чинників глобалізації можна віднести:

- а) науково-технічний прогрес, розвиток нових поколінь транспорту та зв'язку;
- б) революцію в галузі інформаційних та телекомунікаційних технологій;
- в) виникнення єдиного інформаційного простору та створення можливостей для здійснення операцій в режимі реального часу;
- г) усі відповіді правильні.

7. Гео економічний підхід до вивчення міжнародних економічних трансформацій полягає у формуванні системи поглядів, в основі якої є:

- а) уявлення про глобальну економіку як єдину економічну популяцію взаємопов'язаних і взаємозалежних національних економік;
- б) дослідження глобальної економіки як сукупності економік регіонів світу;
- в) сприйняття глобальної економіки як об'єднання економік найбільш розвинених країн світу;
- г) усі відповіді правильні.

8. Характерними суб'єктами глобальної економіки є:

- а) держава;
- б) малий і середній бізнес окремих країн світу;
- в) технопарки;
- г) транснаціональні корпорації.

9. Гео економічний атлас світу до своїх складових включає:

- а) геофінансову карту;
- б) товарно-вартісну карту;
- в) митну карту;
- г) усі відповіді правильні.

10. До закономірностей функціонування глобальної економіки відносять:

- а) гальмування загальноцивілізаційного процесу через обмеженість доступу до ресурсів і технологічно-управлінських інновацій;
- б) зменшення масштабів безпосередньо міжнародного виробництва;

- в) активізація інтеграції мікро- та макроструктур завдяки міжнародній стандартизації та ринковій уніфікації;
- г) рівномірний розподіл витрат і доходів на глобальних ринках.

11. Аналіз тенденцій гео економічного розвитку дозволяє зробити висновки:

- а) у системі світового господарства має відбутися кардинальний поворот бік економічної інтеграції, відкритої економіки;
- б) країни, що розвиваються, виконуватимуть скоріше роль виробників, ніж споживачів;
- в) країни, що розвиваються мають можливість зменшити відставання від країн-лідерів;
- г) динаміка країн світового центру та динаміка країн периферії матиме взаємодоповнюючий характер.

Тема 5. ЦИВІЛІЗАЦІЙНІ ВИМІРИ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

1. Де виникли перші локальні цивілізації?

- а) у Греції, Італії, Скандинавії;
- б) у Шумері, Єгипті, Індії;
- в) в Індонезії, Китаї, Пакистані;
- г) в Китаї, Індії.

2. Цивілізація – це:

- а) спільнота людей, яка протягом певного періоду часу (процес зародження, розвиток, загибель чи перетворення цивілізації) має стійкі особливі риси в соціально-політичній організації, економіці та культурі, спільні духовні цінності та ідеали, ментальність;
- б) величезні наднаціональні світові утворення, для кожного з яких характерний специфічний прояв людини, своєрідність культури, традицій, менталітету, загального сприйняття світу;
- в) такий етап розвитку людства, коли власні соціальні зв'язки починають домінувати над природними, і коли суспільство починає розвиватися і функціонувати на своєму власному ґрунті;
- г) усі відповіді правильні.

3. Хто нарахував 47 цивілізацій трьох поколінь?

- а) А. Тойнбі;
- б) Ю. Павленко;
- в) С. Хантінгтон;

г) Ю. Яковець.

4.Хто з учених виокремив дві групи цивілізацій: більш розвинені (Північноамериканська, Західноєвропейська, Японська) та менш розвинені (Китайська, Індійська, Латиноамериканська, Мусульманська)?

а) А.Тойнбі;

б) Ю. Павленко;

в) С. Хантінгтон;

г) Ю. Яковець.

5.Формування IV покоління цивілізацій зумовлене:

а) новим етапом історичного процесу;

б) зміною техногенної цивілізації на гуманістично-креативну, ноосферну, постіндустріальну форму;

в) викликом з боку процесів глобалізації та інтеграції як власного проти-лежного базису процесів диференціації і дезінтеграції на нових принципах;

г) всі відповіді є правильними.

6.XX століття стало початком занепаду якої цивілізації?

а) західної;

б) східної;

в) мусульманської;

г) індійської.

7.Хто з учених визначив особливості IV покоління локальних цивілізацій?

а) А.Тойнбі;

б) Ю. Павленко;

в) С. Хантінгтон;

г) Ю. Яковець.

8.Перекроювання політичної карти світу, системи геополітичних відносин, зміна суперечливих тенденцій – це розріз:

а) геополітичний;

б) соціокультурний;

в) демографо-екологічний;

г) технологічний.

9.Становлення інтегрального соціокультурного ладу, яке пов'язане з переміщенням центру творчого лідерства на Схід – це розріз:

- а) геополітичний;
- в) демографо-екологічний;
- б) соціокультурний;
- г) технологічний.

10. Хто з учених досліджував соціокультурні цикли в глобальному масштабі?

- а) А. Тойнбі;
- б) Ю. Павленко;
- в) П. Сорокін;
- г) Ю. Яковець.

11. Темпи зростання чисельності населення локальних цивілізацій та їх частка в населенні світу – це розріз:

- а) геополітичний;
- б) соціокультурний;
- в) демографо-екологічний;
- г) технологічний.

12. Диференціація технологічного рівня і конкурентоспроможності продукції на світових ринках – це розріз:

- а) геополітичний;
- б) соціокультурний;
- в) демографо-екологічний;
- г) технологічний.

13. Економічна поляризація локальних цивілізацій – це розріз:

- а) економічний;
- б) соціокультурний;
- в) демографо-екологічний;
- г) технологічний.

14. Цивілізації, які є лідерами глобальної економіки і забезпечують високий рівень багатства і прибутків населення як за рахунок ефективності відтворення, так і внаслідок нееквівалентного обміну:

- а) авангардні;
- б) зі середньосвітовим рівнем розвитку;
- в) з низьким рівнем економічного розвитку;
- г) китайська.

15. Цивілізації, які мають значний потенціал зростання, але недостатньо його використовують:

- а) авангардні;
- б) зі середньосвітовим рівнем розвитку;
- в) з низьким рівнем економічного розвитку;
- г) китайська.

16. Цивілізації з низьким рівнем економічного розвитку, що перебувають у стадії застою:

- а) авангардні;
- б) африканська;
- в) євразійська;
- г) китайська.

17. Цивілізація, яка поки що має низький рівень економічного розвитку, але робить претензійні заяви на першість у частці світового ВВП в період до 30-х років XXI ст.:

- а) мусульманська;
- б) африканська;
- в) євразійська;
- г) китайська.

18. Цивілізація, яка втрачає позиції у світовій економіці і стає суб'єктом економічної експлуатації з боку розвинених цивілізацій:

- а) мусульманська;
- б) африканська;
- в) євразійська;
- г) китайська.

ТЕМА 6. СУПЕРЕЧНОСТІ І ДУАЛІЗМ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1. Інтернаціоналізація – це:

- а) процес посилення взаємозв'язку і взаємозалежності між суб'єктами МЕН та національними господарствами або економіками різних країн;
- б) зближення національних економік шляхом посилення промислової співпраці та взаємозалежності міжнародного товарообороту, руху капіталів робочої сили між країнами;
- в) поступове взаємопроникнення технологічних і культурних стандартів, які не зачіпають державного суверенітету;
- г) усі відповіді правильні.

2. Що є позитивним наслідком глобалізації?

- а) поглиблення спеціалізації й міжнародного поділу праці; б) диференціація країн світу;
- в) нерівномірний розвиток країн світу;
- г) зменшення економічного суверенітету як атрибуту влади національних держав.

3. Що є негативним наслідком глобалізації?

- а) диференціація світу на країни, що виграли від глобалізації і які програли;
- б) переваги глобалізації розподіляються нерівномірно;
- в) зменшення економічного суверенітету як атрибуту влади національних держав;
- г) усі відповіді правильні.

4. Універсальні проблеми політичного й соціально-економічного характеру – це:

- а) енергетична, продовольча, сировинна, ресурсна;
- б) глобальна проблема сталого розвитку світу, глобальна проблема суспільної організованості й керованості світовим співтовариством;
- в) демографічна, міжнаціональних і міжконфесійних відносин, демократії, духовності, охорони здоров'я, корупції, безробіття, організованої злочинності;
- г) забруднення навколишнього середовища, гомеостазного розвитку системи «людство – природа».

5. Глобальні проблеми переважно природно-економічного характеру

– це:

- а) енергетична, продовольча, сировинна, ресурсна;
- б) глобальна проблема сталого розвитку світу, глобальна проблема суспільної організованості й керованості світовим співтовариством;
- в) демографічна, міжнаціональних і міжконфесійних відносин, демократії, духовності, охорони здоров'я, корупції, безробіття, організованої злочинності;
- г) забруднення навколишнього середовища, гомеостазного розвитку системи «людство – природа».

6. Глобальні проблеми соціального характеру – це:

а) енергетична, продовольча, сировинна, ресурсна;

б) глобальна проблема сталого розвитку світу, глобальна проблема суспільної організованості й керованості світовим співтовариством;

в) демографічна, міжнаціональних і міжконфесійних відносин, демократії, духовності, охорони здоров'я, корупції, безробіття, організованої злочинно сті;

г) забруднення навколишнього середовища, гомеостазного розвитку системи «людство – природа».

7.Глобальні проблеми екологічного характеру – це:

а) енергетична, продовольча, сировинна, ресурсна;

б) глобальна проблема сталого розвитку світу, глобальна проблема суспільної організованості й керованості світовим співтовариством;

в) демографічна, міжнаціональних і міжконфесійних відносин, демократії, духовності, охорони здоров'я, корупції, безробіття, організованої злочинності;

г) забруднення навколишнього середовища, гомеостазного розвитку системи «людство – природа».

8.Глобальні проблеми інформаційного характеру – це:

а) енергетична, продовольча, сировинна, ресурсна;

б) глобальна проблема сталого розвитку світу, глобальна проблема суспільної організованості й керованості світовим співтовариством;

в) демографічна, міжнаціональних і міжконфесійних відносин, демократії, духовності, охорони здоров'я, корупції, безробіття, організованої злочинності;

г) «інформаційного вибуху», створення єдиного інформаційного поля, інформатизації суспільства.

9.Глобальні проблеми технологічного характеру – це:

а) енергетична, продовольча, сировинна, ресурсна;

б) глобальна проблема сталого розвитку світу, глобальна проблема суспільної організованості й керованості світовим співтовариством;

в) демографічна, міжнаціональних і міжконфесійних відносин, демократії, духовності, охорони здоров'я, корупції, безробіття, організованої злочинності;

г) «інформаційного вибуху», створення єдиного інформаційного поля, інформатизації суспільства.

10. Глобальні проблеми науково-інтелектуального характеру – це:

- а) інтеграції науки, кризи освіти;
- б) глобальна проблема сталого розвитку світу, глобальна проблема суспільної організованості й керованості світовим співтовариством;
- в) «високої» технологізації виробництва, освіти, управління;
- г) «інформаційного вибуху», створення єдиного інформаційного поля, інформатизації суспільства.

11. Глобальні проблеми змішаного типу – це:

- а) інтеграції науки, кризи освіти;
- б) війни і миру, міжнародного тероризму, культури, цивілізації;
- в) «високої» технологізації виробництва, освіти, управління;
- г) «інформаційного вибуху», створення єдиного інформаційного поля, інформатизації суспільства.

12. Назва концепції, суть якої полягає в тому, що всі держави світу ідентичні за винятком рівня їх могутності:

- а) концепція «переходу впливу»;
- б) концепція «багатополярного світу»;
- в) концепція «уніполярного світу»;
- г) концепція «біполярного світу».

13. Негативним моментом глобалізації є те, що:

- а) глобалізація виявилася не настільки універсальною, як це уявлялося раніш;
- б) неоглобалізація є не настільки гомогенною;
- в) глобалізація є не настільки «прямолінійною»;
- г) усі відповіді правильні.

ТЕМА 7. ПАРАДОКСАЛЬНА ПРИРОДА ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Глобалізація – це:

- а) загальний хід історичного дослідження;
- б) процес гомогенізації світу;
- в) поглиблення соціальних зв'язків;
- г) усі відповіді правильні.

2. Парадокс глобальної стратифікації розглядає проблему:

- а) поширення впливу ТНК на світову економіку;
- б) інноваційного розвитку сучасної економіки;
- в) поглиблення нерівномірності економічного розвитку країн і регіонів світу;
- г) усі відповіді правильні.

3. Найбільш показовим прикладом парадоксу дисоціації є:

- а) США;
- б) ЄС;
- в) Велика Британія;
- г) Індія.

4. До вчених, які глибоко вивчали парадокси глобалізації, належать:

- а) Дж. Найсбітт, І. Іванов, Ч. Хенді;
- б) І. Валлерстайн, Д. Гвішіані, М. Моїсєєв;
- в) М. Голанський, К. Поланьї, Ж. Атталі;
- г) Р. Робертсон, І. Шумпетер, Р. Норгаард.

5. Парадокс «Філдстайна-Хоріока» розкриває протиріччя функціонування міжнародного ринку:

- а) капіталу;
- б) товарів і послуг;
- в) інноваційних технологій;
- г) усі відповіді правильні.

6. М. Обстфельд та А. Тейлор дослідили парадокс сучасної глобалізації, що стосується:

- а) низької мобільності нетто-потоків капіталу;
- б) динаміки портфельних інвестицій;
- в) стратифікації економічного розвитку країн і регіонів світу;
- г) усі відповіді правильні.

7. В умовах небаченого розмаху і швидкості протікання глобалізації суперечності і парадокси цього процесу:

- а) послаблюються;
- б) залишаються на колишньому рівні;
- в) мають тенденцію до вирішення;
- г) загострюються і перетворюються на загрозу глобальної стабільності.

8. Феномен домашнього заміщення досліджували:

- а) Ч. Хенді, М. Портер, М. Кастельєс;

- б) М. Голанський, Дж. Сорос, К. Омає;
- в) А. Вебер, Т. Левітт, Р. Кобден;
- г) Г. Марковіц, Х. Грубел, Дж. Тобін.

9. Парадокс дисоціації виник на стику двох глобальних тенденцій:

- а) інтеграції і дезінтеграції;
- б) локалізації і глобалізації;
- в) глобалізації і регіоналізації;
- г) дезінтеграції і регіоналізації.

ТЕМА 8. АЛЬТЕРГЛОБАЛІЗМ ТА ЙОГО ФОРМИ

1. Альтерглобалізм є новим типом базової демократії, який ґрунтується на засадах:

- а) соціального партнерства, соціального захисту та інституті соціальної держави і реальних демократичних цінностях;
- б) поєднання принципів демократії з тоталітаризмом; в) соціального партнерства та авторитаризму;
- г) християнської моралі.

2. Загальними цілями альтерглобалізму є:

- а) висунення альтернативної концепції побудови світової системи, майбутні учасники якої не претендують на монополізацію прав глобального управління, а керуються у власних діях існуючою в суспільстві громадською думкою;
- б) висунення концепції побудови світової системи, яка б у цілому співпадала із глобалізмом і доповнювала його симбіозом усіх відомих за історію людства релігійних вчень;
- в) висунення альтернативної концепції побудови світової системи, майбутні учасники якої не претендують на монополізацію прав глобального управління, а керуються у власних діях особистою думкою;
- г) кожна з наведених цілей відповідає інтересам альтерглобалізму

3. У відповідь на пануюче у світі матеріалістичне відношення антиглобалісти пропонують гасла:

- а) скасування боргів країнам, які розвиваються; демократичний контроль над фінансовими ринками та їх інститутами;
- б) рівноправ'я між чоловіками і жінками; заборона на примусову дитячу працю;

в) надання права на працю і гідну заробітну плату; захист прав етнічних меншин;

г) усі відповіді правильні.

4. Програма антиглобалістів передбачає розвиток двох взаємопов'язаних напрямів:

- а) трансформістського і руйнівного;
- б) трансформістського і неоліберального;
- в) неокейнсіанського і руйнівного;
- г) неокейнсіанського і марксистського.

5. Головною ідеєю антиглобаліста Дж. Холлоуея є:

- а) удосконалити світовий порядок за допомогою діяльності єдиного між-народного уряду;
- б) змінити світ, не беручи державної влади;
- в) покращити ефективність глобальної економіки, здійснюючи контроль над нею за допомогою всесвітнього об'єднання ТНК;
- г) підвищити рівень добробуту населення окремих регіонів світу за допомогою здійснення контролю за виробництвом і розподілом суспільних благ регіональних економічних угруповань.

6. Характерними виразниками ідеології альтерглобалізму є:

- а) різноманітні антиглобальні рухи й організації;
- б) світовий рух за збереження навколишнього середовища;
- в) міжнародний гендерний рух;
- г) багатокультурне середовище, яке формується зараз у світовому просторі.

7. Трансформістський напрям антиглобального руху очолюється:

- а) ОЕСР;
- б) МФСР;
- в) ММО;
- г) АТТАК.

8. Альтерглобальний рух за своєю сутністю – це рух за глобалізацію:

- а) модернізовану;
- б) технократичну;
- в) альтернативну;
- г) екологічну.

9. До системи альтерглобалізму відносяться:

- а) університетські рухи;

- б) жіночі організації;
- в) селянські та фермерські рухи;
- г) усі відповіді правильні.

10. Антиглобалізм – це:

- а) протистояння національних імперіалістичних держав;
- б) стихійний рух проти глобалізаційних тенденцій в сучасному світі;
- в) стихійний рух за глобалізаційні тенденції в сучасному світі;
- г) правильна відповідь відсутня.

11. Антиглобалісти критикують:

- а) зростання структурного безробіття в бідних країнах;
- б) поглиблення соціального дисбалансу між окремими країнами;
- в) екологічну небезпеку з боку транснаціональних корпорацій;
- г) усі відповіді правильні.

12. Як називають появу глобальної масової культури?

- а) «американізація»;
- б) «європеїзація»;

- в) «макдональдизація»;
- г) правильна відповідь відсутня.

13. Синонімом «альтерглобальний рух» є:

- а) «антиглобальний рух»;
- б) «рух за глобальну справедливість»;
- в) «рух рухів»;
- г) усі відповіді правильні.

14. Основні принципи антиглобалістів:

- а) солідарність, співробітництво і відповідальність;
- б) організація на принципах вільної, добровільної й ефективно діючої асоціації;
- в) самоорганізація і самоуправління;
- г) усі відповіді правильні.

15. До зовнішніх протиріч антиглобального руху належать:

- а) протиріччя між антиглобалістською природою руху і його включенням до структури глобального капіталізму;
- б) мережевий принцип побудови руху, який є одночасно його сильною іслабкою стороною;
- в) єдність і протилежність руйнівної і творчої сторін діяльності;
- г) протиріччя між соціальною творчістю унікального суб'єкта (особи,

спільноти) і єдиним процесом спільної узгодженої діяльності.

16. До внутрішніх протиріч антиглобального руху

належать:

- а) мережевий принцип побудови руху, який є одночасно його сильною іслабкою стороною;
- б) єдність і протилежність руйнівної і творчої сторін діяльності;
- в) протиріччя між соціальною творчістю унікального суб'єкта (особи, спільноти) і єдиним процесом спільної узгодженої діяльності;
- г) усі відповіді правильні.

17. До внутрішніх протиріч антиглобального руху

належать:

- а) протиріччя між принципами добровільної асоціації і необхідністю використовувати у власній діяльності фінансові і політико-правові механізми;
- б) єдність і протилежність руйнівної і творчої сторін діяльності;
- в) протиріччя між антиглобалістською природою руху і його включеністю до структури глобального капіталізму;
- г) протиріччя між соціально-економічною нерівністю учасників руху та їхрівноправним діалогом і солідарністю.

ТЕМА 9. ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА ЯК

ПРОГНОСТИЧНА РЕАЛЬНІСТЬ

1. Інтернаціоналізація – це:

- а) процес розвитку стійких економічних взаємозв'язків між країнами (насамперед на основі міжнародного поділу праці) і виходу процесу відтворення за межі національного господарства;
- б) зростання взаємозалежності економік різних країн, розвиток інтеграційних процесів, інтенсивний перехід цивілізованих країн від замкнутих національних господарств до економіки відкритого типу;
- в) процес зближення національних економік шляхом посилення промислової співпраці та взаємозалежності міжнародного товарообороту, руху капіталів, робочої сили між країнами;
- г) усі відповіді правильні.

2. Скільки виділяють етапів розвитку інтернаціоналізації господарського життя?

- а) один;

- б) два;
- в) три;
- г) чотири.

3. Перший етап інтернаціоналізації виробництва відбувся:

- а) кінець XIX–середина XX ст.;
- б) кінець XVIII–кінець XIX ст.;
- в) розпочався зі середини XX ст.;
- г) кінець XVII–кінець XVIII ст.

4. Другий етап інтернаціоналізації виробництва відбувся:

- а) кінець XIX–середина XX ст.;
- б) кінець XVIII–кінець XIX ст.;
- в) розпочався зі середини XX ст.;
- г) кінець XVII–кінець XVIII ст.

5. Третій етап інтернаціоналізації виробництва відбувся:

- а) кінець XIX–середина XX ст.;
- б) кінець XVIII–кінець XIX ст.;
- в) розпочався зі середини XX ст.;
- г) кінець XVII–кінець XVIII ст.

6. Міжнародний поділ праці – це:

- а) об'єктивний процес відокремлення певних видів праці, одночасне співіснування їх у суспільному виробництві;
- б) вищий ступінь суспільного поділу праці, що базується на спеціалізації національних економік з виробництва товарів і послуг відповідно до особливостей природних, соціально-економічних та інших умов виробництва в різних країнах;
- в) диференціація, спеціалізація трудової діяльності;
- г) процес вичленування окремих галузей у великих галузях.

7. Міжнародна спеціалізація виробництва розвивається за двома напрямами:

- а) виробничим і територіальним;
- б) виробничим і галузевим;
- в) територіальним і галузевим;
- г) правильна відповідь відсутня.

8. Основними формами МСВ є:

- а) предметна спеціалізація;
- б) подетальна спеціалізація;
- в) технологічна спеціалізація;
- г) усі відповіді правильні.

9. Найзначніший сегмент ринку капіталів має:

- а) ринок США,
- б) японський ринок;
- в) європейський ринок;
- г) індійський ринок.

10. Основні причини здійснення міжнародного бізнесу: а)

вихід до нових джерел корисних копалин і сировини;

- б) доступ до нових ринків робочої сили;
- в) прагнення до нових ринків збуту;
- г) усі відповіді правильні.

11. Що не є характерною рисою міжнародного бізнесу?

а) отримання прибутку відбувається за рахунок використання переваг виходу за межі національних ринків;

б) підприємства отримують додаткові економічні можливості;

в) визначальна роль культурного фактора в діяльності міжнародних компаній;

- г) підприємства використовують лише свої ресурси.

12. ТНК – це:

а) корпорація, що здійснює міжнародне виробництво на основі прямих іноземних інвестицій та має прямий контроль над своїми закордонними філіями;

б) компанія (корпорація), що володіє виробничими підрозділами в декількох країнах;

в) компанії, які володіють або контролюють виробництво продукції (або послуг) поза межами країни базування, в різних країнах світу, розташовуючи там свої філії, які функціонують відповідно до глобальної стратегії материнської компанії;

- г) усі відповіді правильні.

ТЕМА 10. РЕГУЛЯТИВНІ МЕХАНІЗМИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**1. ТНК – це:**

а) корпорація, яка здійснює міжнародне виробництво на основі прямих іноземних інвестицій та має прямий контроль над своїми закордонними філіями;

б) компанія (корпорація), яка володіє виробничими підрозділами в декількох країнах;

в) компанії, які володіють або контролюють виробництво продукції (або послуг) поза межами країни базування, в різних країнах

світу, розташовуючи там свої філії, які функціонують відповідно до глобальної стратегії материнської компанії;

г) усі відповіді правильні.

2. За комплексною лібералізацією та розробкою міжнародних правил для міжнародної торгівлі товарами і послугами займаються:

а) ГАТТ, СОТ, ЮНКТАД, Міжнародна торгова палата;

б) МВФ, Банк міжнародних розрахунків, Паризький та Лондонський клуби кредиторів;

в) ЮНІДО, Світовий банк, МВФ;

г) ЄЕС, НАФТА, МЕРКОСУР.

3. За регулюванням міжнародних валютних відносин, платіжних балансів країн і міжнародної заборгованості здійснюють моніторинг:

а) ГАТТ, СОТ, ЮНКТАД, Міжнародна торгова палата;

б) МВФ, Банк міжнародних розрахунків, Паризький та Лондонський клуби кредиторів;

в) ЮНІДО, Світовий банк, МВФ;

г) ЄЕС, НАФТА, МЕРКОСУР.

4. Стан реалізації структурних реформ у світовій економіці, насамперед у країнах, що розвиваються, оцінюють та здійснюють моніторинг:

а) ГАТТ, СОТ, ЮНКТАД, Міжнародна торгова палата;

б) МВФ, Банк міжнародних розрахунків, Паризький та Лондонський клуби кредиторів;

в) ЮНІДО, Світовий банк, МВФ;

г) ЄЕС, НАФТА, МЕРКОСУР.

5. Здійснення регіональної міжнародної економічної інтеграції, пов'язаної зі створенням комплексних міжнаціональних (або наднаціональних) структур регулювання та єдиної економічної політики, оцінюють:

а) ГАТТ, СОТ, ЮНКТАД, Міжнародна торгова палата;

б) МВФ, Банк міжнародних розрахунків, Паризький та Лондонський клуби кредиторів;

в) ЮНІДО, Світовий банк, МВФ;

г) ЄЕС, НАФТА, МЕРКОСУР.

6. Яка організація сприяє розвитку міжнародної торгівлі, рівноправної взаємовигідної співпраці між державами,

напрацюванням рекомендацій з функціонування міжнародних економічних відносин?

- а) ЮНКТАД;
- б) ЮНСІТРАЛ;
- в) МВФ;
- г) СБ.

7. Яка організація знаходить головне втілення в розробці й прийнятті конвенцій – документів, у яких містяться узгоджені норми, принципи й стандарти в галузі міжнародного торговельного права?

- а) ЮНКТАД;
- б) ЮНСІТРАЛ;
- в) МВФ;
- г) СБ.

8. Вищий орган СОТ:

- а) Міністерська Конференція;
- б) Міжвідомчий комітет;
- в) Генеральна Асамблея;

г) Генеральна Рада.

9. В якому місті розміщується секретаріат СОТ?

- а) Чикаго;
- б) Будапешт;
- в) Женева;
- г) Сідней.

Тема 11. МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1. Де була сформульована новітня модель економічного розвитку, що названа моделлю сталого (стійкого) розвитку?

- а) Чикаго;
- б) Будапешт;
- в) Женева;
- г) Ріо-де-Жанейро.

2. Техніко-адміністративний термін, що використовується для ви-значення офіційної форми міжнародної допомоги:

- а) ОЕСР;
- б) ОДР;
- в) МВФ;

г) СБ.

3. Хто є лідером у фінансуванні програм сприяння розвитку?

- а) Італія;
- в) США;
- б) Швейцарія;
- г) Китай.

4. Яка організація виконує дослідження та готує доповіді з широкого спектра міжнародних економічних, культурних й інших питань, координують відповідних установ та інститутів ООН?

- а) ЮНКТАД;
- в) МВФ;
- б) ЕКОСОП;
- г) СБ.

5. Найбільший міжнародний канал для надання багатосторонньої технічної та передінвестиційної допомоги:

- а) ЮНКТАД;
- в) ПРООН;
- б) ЕКОСОП;
- г) СБ.

6. Яка організація фінансує проекти розвитку на тривалий термін (до 35 років)?

- а) МБРР;
- в) МВФ;
- б) ЕКОСОП;
- г) СБ.

7. Яка організація збільшує термін надання кредитів країнам, що розвиваються, до 50 років?

- а) МБРР;
- в) МВФ;
- б) МАР;
- г) СБ.

8. Яка організація бере участь у промислових проектах спільно з приватними інвесторами або як інвестор?

- а) МБРР;
- в) МВФ;
- б) МАР;

г) МФК.

ТЕМА 12. КОНКУРЕНТНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1.НТП – це:

а) поступове вдосконалення і поширення у виробництві техніки і техно- логічних процесів у рамках діючих науково-технічних принципів;

б) поступальний рух науки і техніки, еволюційний розвиток усіх елементів продуктивних сил суспільного виробництва на основі широкого пізнання і освоєння зовнішніх сил природи;

в) об'єктивна, постійно діюча закономірність розвитку матеріального виробництва, результатом якої є послідовне вдосконалення техніки, технології та організації виробництва, підвищення його ефективності;

г) усі відповіді правильні.

2.Макроекономічна стабілізація не передбачає:

а) жорсткий фінансовий контроль;

б) пряме регулювання заробітної плати;в) зниження бюджетного дефіциту;

г) необхідність приватизації власності.

3.В якому році Україна вступила до СОТ?

а) 2006 р.;

в) 1993 р.;

б) 2008 р.;

г) 2015 р.

4.Одним із перших методологічних кроків у здійсненні економічного аналізу, прогнозування та оперування України в гео економічному просторі є:

а) визначення глибини задіяння гео економічних атрибутів у процес входження національної економіки у глобальному просторі;

б) аналіз нормативно-правового забезпечення системи гео економічного оперування;

в) моделювання на гео економічному атласі світу та його національній частині різноманітних ситуаційних комбінацій;

г) визначення ступеня готовності національної військової компоненти захищати національні економічні інтереси.

5.Ідентифікація гео економічного становища України передбачає визначення, чи є вона:

- а) країною-системою; країною, що орієнтується на зовнішні ареали та очолює інтернаціоналізовані відтворювальні ядра;
- б) країною, що делегує власні комплекси та господарські суб'єкти як ланки глобальних відтворювальних ланцюжків;
- в) країною, що не бере участі в глобальних відтворювальних зв'язках;
- г) усі відповіді правильні.

6. Дослідження факторів, здатних забезпечити реалізацію геоекономічних стратегічних цілей України, передбачає:

- а) визначення типу (моделі) системи національних геоекономічних інститутів;
- б) участь у військово-політичних міжнародних організаціях;
- в) виявлення глибини задіяння в країні геоекономічних атрибутів;
- г) усі відповіді правильні.

7. Ступінь готовності зовнішньоекономічної системи України до відстоювання своїх геоекономічних інтересів визначається:

- а) виявленням вектора національних стратегічних тенденцій у глобальній економіці;
- б) участю України в альянсах, союзах, пулах, представництвах різних країн світу;
- в) переглядом максимально можливої кількості карт геоекономічного атласу і визначення на них зон економічного впливу України;
- г) усі відповіді правильні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Белей С. І., Бойда С. В., Колосінс М. І. Глобальна економіка: навч. посібник. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 227 с.
2. Вініченко І. І., Гончаренко О. В., Васильєв С. В., Дідур К. М. Глобальна економіка: навч. посібник. Київ: ДКС центр, 2019. 234 с.
3. Довгаль О.В., Андрусів У.Я., Ткаліч О.В., Павленко О.С. Глобальна економіка : навч. посіб. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019 – 262 с.
4. Липов В. В. Глобальна економіка: навч. посіб. Харків:

ХНЕУ ім. С. Кузнеця; Київ: ЦУЛ, 2018. 437 с

5. Грінько І. М. Глобальна економіка : підручник. КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 111 с.

Додаткова література:

1. Гудзь М.В., Боярчук А.І. Наслідки глобалізації для української економіки. Економічні інновації. Зб. наук. праць. Вип.. 60. Кн.1. 2015. С.54-59.
2. Гудзь М.В. Європейський економічний простір сьогодні. Навчальн. посіб. гриф МОНУ. Міжнародна економіка : Навч. посіб. Фомішин С.В., Рибчук А.В., Румянцев А.П., Гудзь П.В. та ін.: За ред. С.В.Фомішина. Львів: Новий світ 2000. 2011.446 с. С.54-60
3. Гудзь М.В., Гудзь П.В. Загальний курс Європеїстики. Навч.посібник :Д ТОВ „Юго-Восток, Лтд”, 2006.- 273 с.
4. Гудзь М.В., Гудзь П.В. Цифровізація просторового управління в парадигмі цифрової економіки Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції 9 – 10 вересня 2021 року с. Залізний порт, Херсонська обл.Херсон: ХНТУ, 2021. 111 С. 20-21
5. Гудзь М.В., Соціокультурні аспекти глобалізації. Тиждень науки-2020. Факультет міжнародного туризму та економіки. Тези доповідей науково-практичної конференції, Запоріжжя, 13–17 квітня 2020 р. [Електронний ресурс]. Редкол. : В. В. Наумик (відпов. ред.) Електрон. дані. – Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 1 електрон. опт. диск (DVDROM) https://zp.edu.ua/uploads/dept_s&r/2020/conf/4.1/TN_2020_MTE.pdf
6. Гудзь М.В., Радецька А.Д. Вплив цифровізації економіки на зайнятість населення. Матеріали 11 Міжнародної науково-практичної Інтернет – конференції «Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління» (17 – 18.11. 2021 року, м. Полтава)URL:<https://docs.google.com/file/d/1nndoP01YmXYwKz3C6MCs1tVc0JgEpoK1/e/dit?filetype=msword>
7. Гудзь М.В., Гудзь П.В. Цифрова економіка в парадигмі відтворення. с.56-58. Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України: матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (14 квітня 2020 р., м. Кропивницький). Кропивницький: ЦУНТУ. 2020. 216 с.

8. Гудзь М.В., Гудзь П.В. Інструменти адміністрування розумних міст. С.184-186. Теорія та практика менеджменту: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (13 квітня 2020 р., м. Луцьк). Луцьк: ВНУ. 2020. 254 с.
9. Гудзь М.В., Зарубіжна практика структурних трансформацій економіки. Тиждень науки-2020. Факультет міжнародного туризму та економіки. Тези доповідей науково-практичної конференції, Запоріжжя, 13–17 квітня 2020 р. [Електронний ресурс]. Редкол. : В. В. Наумик (відпов. ред.) Електрон. дані. – Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 1 електрон. опт. диск (DVDROM)https://zp.edu.ua/uploads/dept_s&r/2020/conf/4.1/TN_2020_MTE.pdf
10. Гудзь М.В. Сучасні імперативи трудової міграції в Україні. Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення: матеріали II міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (27 квітня 2019 р.) М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. 485с.
11. Гудзь М.В. Проблема розв'язання соціально-культурних впливів глобалізації. с.45-47. Розвиток підприємницької діяльності в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. 213 с. URL: <http://www.ksau.kherson.ua/konferenc/3937-2019-05-13-1k.html>
12. Maryna Gudz , Piotr Gudz and Nadiia Shmygol. Economy digitalization in paradigm of reproductive process. Number: 19 Proceedings of the 2021 1X International Scientific Conference Determinants of Regional Development, No 2, Pila 21 - 22 Februar 2022 <https://drive.google.com/file/d/1dOVX2aV6014bY7u1ZDXYwM5Wj8wW26E8/view>
Скопюс
13. Gudz, M.V. Wspólne polityki unii europejskiej w sferze przemysłu: problemy i wyzwania w nowych realiach postpandemii. M.V. Gudz, P.V. Gudz, Barbara Dąbrowska, Економічні інновації. Зб. наук. Праць.– Т.23.Вип. 3 (80). 2021.- с.85-100. *польська мова*
14. Gudz M., Ksobiech W. Natura, pojawienie się i rozwój elektronicznego pieniądza. Гармонізація обліку, аудиту та опаткування в умовах євроінтеграції. Колективна монографія .- Запоріжжя : Видавець ФОП Мокшанов В.В., 2021.206 с. (польск. мовою) С.92-101 Kujawska-Pomorska Szkola Wyzsza *польська мова*

15. Гудзь М.В., Гудзь П.В. Європейський зелений лад: сучасна трансформаційна політика Європейського Союзу на екологічних засадах. Екологічна безпека держави: тези доповідей Всеукраїнського круглого столу за підтримки Проекту Еразмус+ «Multilevel Local, Nation- and Regionwide Education and Training in Climate Services, Climate Change Adaptation and Mitigation, м. Київ, 16 вересня 2021 року/ редкол. О.С. Волошкіна та ін. – К.: ІТТА, 2021. – 274с.
16. Gudz Maryna, Gudz Petro. Innovations of local authorities. *European Journal of Management and Social Science*. 2021. № 1. vol.2, p. 51-56. Вроцлав Інститут Макса Вебера *англ* https://f177a24f-5bcc-448e-81c2-4c6a152f5183.filesusr.com/ugd/6ba610_0d3058ecd7e54d81b5852dd0cbf83175.pdf
17. Gudz P.V., Gudz M.V., Sydoruk I.S., Kunaiev A.Yu. Financial component of estimation of efficiency of management of enterprise on basis of BSC. *Збірник наукових праць Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. Том 4, № 31 (2019) <http://fkd.org.ua/article/view/190804> DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i31.190804> *Web of Science*
18. Gudz P., Gudz M., Vdovichena O., Tkalenko O. (2020) Scientific Approaches for Planning the Architecture for Urban Economic Space. In: Onyshchenko V., Mammadova G., Sivitska S., Gasimov A. (eds) *Proceedings of the 2nd International Conference on Building Innovations*. ICBI 2019. *Lecture Notes in Civil Engineering*, vol 73. Springer, Cham https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-030-42939-3_57 DOI https://doi.org/10.1007/978-3-030-42939-3_57 *Scopus*
19. Gudz Maryna, Anastasiia Atalai. Ways to resolve the problem of staff turnover at industrial enterprises. *European Journal Of Economics And Management*. Volume 5. Issue 2. 2019. p.156-164. *Чехія*
20. *Maryna Gudz, Petro Gudz* Inclusive development of the region's economy: the challenges of globalization and the possibility of regionalization /Inkluzywny rozwój gospodarki regionu: wyzwania globalizacji i możliwość regionalizacji. *Roczniki Ekonomiczne KPSW w Bydgoszczy*. 2019. 12. s.93-100. *Польща* <http://kpsw.edu.pl/nauka-i-rozwoj/roczniki-ekonomiczne-kpsw/roczniki-ekonomiczne-nr-12>
21. Marina Gudz, Roman Sass, Patrycja Kamińska. Praktyczne aspekty oceny efektywności systemów zarządzania jakością w przedsiębiorstwie branży spożywczej. с.98-101. Стратегічні

- пріоритети трансформації економіки в умовах цифровізації: Матер. Міжнар. наук.-практ. конф. 29-30 жовтня 2019 року, м. Запоріжжя. Нац. ун-т Запоріз. політехніка, 2019. 245 с.
22. M.V. Gudz, P.V. Gudz. Administration local governments in Polish of small business development s.124-126 Менеджмент ХХІ століття: глобалізаційні виклики: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції: зб. наук. пр. Полтава: ПП «Астроя», 2021. 319. англ.
  23. Gudz M., P. Michałek Czynniki kształtujące wzrost i rozwój gospodarczy w Polsce w latach 2006-2015. Економічні інновації. Збірник наукових праць. 2017. вип.64. С.77-81. (польською мовою)
  24. Гудзь М.В., Гудзь П.В. Розвиток міських агломерацій: зарубіжний досвід для України. Управління розвитком великих міст та агломерацій: економіко-правовий аспект: Матер. Міжнарод. наук.-практ. семінару 21 жовтня 2016 р. К.: ІЕПД НАН України, 2016. 126 с.
  25. Gudz M., Michałek P. Polityka gospodarcza w Polsce. Сучасні стратегії регіонального розвитку Українського Причорномор'я: виклики та рішення: Матеріали десятої міжнародної науково-практичної конференції. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2017. 129 с. (польською мовою).
  26. Гудзь М.В., Пашетнева С.Г. Перспективи застосування електронних грошей в Україні. с.130-135. Соціальні трансформації у кризовий період: матер. П Наук.-практ. конф. Вінниця: ТОВ "Нілан-ЛТД", 2017.
  27. Гудзь М. В. Гримаси сучасного економічного зростання. Тиждень науки: тези доповідей науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 16–20 квітня 2018 р.) [Електронний ресурс] Редкол. : В. В. Наумик (відпов. ред.) Електрон. дані. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2018.
  28. Maryna Gudz, Piotr Gudz Rebranding of industrial region: theory and provision instruments. European Journal of Management and Social Science. 2020. № 1. p. 38-45. *Польща*
  29. Білорус О. Г., Мацейко Ю.М. Глобальна перспектива і сталий розвиток : систем. маркетол. дослідж. Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України, Міжнар. ін-т глобалістики, Міжрегіон. акад. упр. персоналом. К. МАУП, 2005. 492 с.

30. Білорус О. Г. Глобальні стратегії Євросоюзу: монографія. Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана", Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України, Міжнар. ін-т глобалістики. К. : КНЕУ, 2009. 528 с.
31. Власов В. І. Глобалізація і глобалістика: історія, теорія, практика, персоналії : монографія : у 3 т. ; ННЦ "Ін-т аграр. економіки", Держ. наук. с.-г. б-ка Нац. акад. аграр. наук України. К.: ННЦ "Ін-т аграр. економіки", 2011. Т. 1 : Історичні аспекти науки глобалістики. 2011. 528 с.
32. Власов В. І. Глобалізація і глобалістика: історія, теорія, практика, персоналії : монографія : у 3 т.; Нац. наук. центр "Ін-т аграр. економіки", Держ. наук. с.-г. б-ка Нац. акад. аграр. наук України. К. : ННЦ "Ін-т аграр. економіки", 2012. 790 с.
33. Білоус О. Г. Еволюція світ-системи глобалізму. Стратегічні імперативи співрозвитку.: кол. монографія ; кер. авт. кол. і наук. ред. д-р екон. наук. проф. акад. НАН України, засл. діяч науки і техніки О. Г. Білоус ; Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана . Київ : КНЕУ, 2014. 429 с.
34. Лукашевич В. М. Глобалістика : навч. посіб. для студ. ВНЗ. 2-ге вид., доп. та випр. Л. : Новий Світ. 2000, 2007. 438 с.
35. Книш М. М. Політико-географічна глобалістика : навч. посіб. ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 483 с.
36. Суліма Є. М., Шепелєв М.А. Глобалістика: Київ : Вища школа, 2010. 543 с.
37. Суліма Є. М., Шепелєв М.О. Сучасна глобалістика: політика, освіта і культура. 2-ге вид. Київ : Леся, 2012. 631 с.
38. Глобальна корпоративна система. Global corporative system : колект. моногр. Кер. авт. кол. і наук. ред., д-р екон. наук, проф., чл.-кор. Нац. акад. наук України, засл. діяч науки і техніки України О. Г. Білорус; Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана, Ін-т світ. економіки і міжнар. відносин НАН України, Міжнар. ін-т глобалістики. К.: КНЕУ, 2011. 408 с.
39. Колот А. М., Герасименко О. О. Новітні глобальні тенденції у сфері зайнятості і доходів та їх вплив на соціальну нерівність. Соціально-трудова відносина: теорія та практика. 2018. № 1. С. 6–33.

40. Геєць В.М. Бар'єри на шляху розвитку промисловості на інноваційній основі та можливості їх подолання. Економіка України. 2015. № 1(638). С. 4–25.
41. Геєць В.М. Інституційна обумовленість інноваційних процесів. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь за ред. В.М. Геєця. Київ : НАН України, 2015. С. 22–35.
42. Власюк Т.О. Стан і тенденції зовнішньоторговельної діяльності країни: виклики для економічної безпеки та способи їх подолання. Стратегічні пріоритети. Серія: Економіка. 2015. № 4. С. 48–58.
43. Лук'яненко Д.Г., Поручник А.М. Глобальна економіка XXI століття: людський вимір : монографія; Державний вищий навчальний заклад "Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана". К. : КНЕУ, 2008. 420 с.
44. Білорус О. Г. Економічна глобалістика. Світ-система глобалізму: монографія; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна", Ін-т економіки і прогнозування НАН України. Київ: Ун-т "Україна", 2016. 533 с.
45. Martin Hart-Landsberg Capitalist Globalization: Consequences, Resistance, and Alternatives - Monthly Review Press, 2013
46. Ronald Findlay Kevin H. O'Rourke Power and Plenty: Trade, War, and the World Economy in the Second Millennium - Princeton University Press, 2007
47. Skills supply and demand in Europe: Medium-term forecast up to 2020. URL: <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3052>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний Сайт Європейського Союзу (ЕС) –Режим доступу: <https://european-union.europa.eu/select-language?destination=/node/1>
2. Офіційний сайт Президента України. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Верховної ради України. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерство цифрової трансформації України. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-cifrovoyi-transformaciyi>

6. Офіційний сайт Міністерство закордонних справ України.
– Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-zakordonnikh-sprav-ukraini>
7. Офіційний сайт Державної податкової служби України. –
Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Державної митної служби України. –
Режим доступу: <https://customs.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Міністерство економіки України. –
Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
10. Офіційний сайт Державної міграційної служби України. –
Режим доступу: <https://www.dmsu.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Державної служби України з питань
праці. – Режим доступу: <https://dsp.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Державної служби зайнятості. – Режим
доступу: <https://www.dcz.gov.ua>
13. Офіційний сайт Федерації роботодавців України. – Режим
доступу: <https://fru.ua/ua/>
14. Офіційний сайт Державної служби статистики України. –
Режим доступу: <https://ukrstat.gov.ua/>
15. Офіційний сайт Портал відкритих даних України. –
Режим доступу: <https://data.gov.ua/>
16. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим
доступу: <https://bank.gov.ua/>
17. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України –
Режим доступу: <https://amcu.gov.ua/>
18. Національна бібліотека України імені В. І.
Вернадського - Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
19. Національна бібліотека України імені Ярослава
Мудрого - Режим доступу: <http://nplu.org/>
20. Конституція України : Документ 254к/96-ВР, чинний,
поточна редакція — Редакція від 01.01.2020, підстава - 27-IX – Режим
доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
21. Офіційний сайт МВФ – Режим доступу:
<http://www.imf.org/external/russian/index.htm>
22. Офіційний сайт ЮНКТАД – Режим доступу:
<http://unctad.org/en/Pages/Home.aspx>

23. Офіційний сайт Світової організації торгівлі – Режим доступу: <https://www.wto.org/index.htm>
24. Офіційний сайт Всесвітньої організації – Режим доступу: <http://www.wcoomd.org/>
25. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй – Режим доступу: <https://www.un.org/>

Перелік електронних наукових фахових видань

1. Міжнародний електронний журнал “Modern Economics” [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://modecon.mnau.edu.ua>
2. **Електронне наукове видання/Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка»** [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://nf.v.ukrintei.ua/view/5b1926367847426a631918fb>
3. **Електронне наукове видання: «Інвестиції: практика та досвід»** [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan>
4. **Електронне наукове видання: «Економіка та держава»** [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://www.nayka.com.ua/index.php/economy>
5. **Електронне наукове видання: «Ефективна економіка»** [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://www.nayka.com.ua/index.php/economy>
6. **Електронне наукове видання «Економіка та суспільство»** [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua/>
7. Науковий журнал «Економіка: реалії часу» [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://economics.net.ua/en/journal>
8. **Електронне наукове видання "Соціально-економічні проблеми і держава"** [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua>
9. Міжнародний електронний журнал “WayScience” [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.wayscience.com/prozhurnal/>
10. **Електронне наукове видання "Східна Європа: економіка, бізнес та управління"** [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua>

НУЗП- 2022